

The URBACT Programme presents

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego 2021 -2027
Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej

URBACT IV
PROGRAM WSPÓŁPRACY
CCI 2021TC16FFIR001

Wersja z czerwca 2022 roku

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

1. Wspólna strategia programowa: główne wyzwania rozwojowe i rozwiązania polityczne	4
1.1. Obszar programu (nie jest wymagany dla programów Interreg C).....	4
1.2. Wspólna strategia programowa: Podsumowanie głównych wspólnych wyzwań, z uwzględnieniem różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a także nierówności, wspólnych potrzeb inwestycyjnych i dodatkowych oraz synergii z innymi programami i instrumentami finansowania, wniosków wyciągniętych z dotychczasowych doświadczeń oraz strategii makroregionalnych i strategii dotyczących basenów morskich, w przypadku gdy obszar objęty programem w całości lub częściowo jest objęty jedną lub kilkoma strategiami.....	5
1.3. Uzasadnienie wyboru celów polityki i celów charakterystycznych dla Interreg, odpowiadających im priorytetów, szczegółowych celów i form wsparcia, uwzględniając, w stosownych przypadkach, brakujące ogniwa w infrastrukturze transgranicznej.....	34
Tabela 1	34
2. Priorytety	35
2.1. Priorytet: PA1- Promowanie zintegrowanego zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich poprzez współpracę.....	35
2.1.1. Cel szczegółowy: ISO6.1. Zwiększenie możliwości instytucjonalnych władz publicznych, w szczególności tych, które są upoważnione do zarządzania określonym terytorium, oraz zainteresowanych stron (wszystkie aspekty).....	35
2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, strategii makroregionalnych i strategii dotyczących basenów morskich, w stosownych przypadkach	36
2.1.1.1b. Definicja pojedynczego beneficjenta lub ograniczona lista beneficjentów oraz procedura przyznawania pomocy	41
2.1.1.2. Wskaźniki.....	41
Tabela 2 - Wskaźniki realizacji.....	41
Tabela 3 - Wskaźniki realizacji.....	42
2.1.1.3. Główne grupy docelowe.....	42
2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów docelowych, w tym planowane wykorzystanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), RLKS lub innych instrumentów terytorialnych	46
2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych.....	47
2.1.1.6. Orientacyjny podział środków z programu UE na poszczególne rodzaje interwencji.....	47
Tabela 4 - Wymiar 1 - pole interwencji.....	47
Tabela 5 - Wymiar 2 - forma finansowania	48
Tabela 6 - Wymiar 3 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne.....	48
3. Plan finansowy	48
3.1. Środki finansowe według roku.....	48
3.2. Środki finansowe ogółem według funduszy i metod współfinansowania krajowego.....	49

4. Działania podejmowane w celu zaangażowania odpowiednich partnerów programowych w opracowanie programu Interreg oraz obowiązki partnerów programowych w związku z wdrażaniem, monitorowaniem i oceną	50
5. Podejście do komunikacji i widoczności programu Interreg (cele, docelowi odbiorcy, kanały komunikacyjne, w tym zasięg w mediach społecznościowych, w stosownych przypadkach, planowany budżet i odpowiednie wskaźniki monitorowania i oceny)	57
6. Wskazanie wsparcia dla projektów na małą skalę, w tym małych projektów w ramach funduszy małych projektów	61
7. Przepisy wykonawcze	61
7.2. <i>Procedura tworzenia wspólnego sekretariatu</i>	62
7.3. <i>Podział zobowiązań między państwa uczestniczące i członkowskie oraz, w stosownych przypadkach, państwa trzecie lub partnerskie i kraje i terytoria zamorskie (KTZ), w przypadku korekt finansowych nałożonych przez Instytucję Zarządzającą lub Komisję</i>	63
8. Stosowanie kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami	68
Załącznik 1	69
A. <i>Podsumowanie głównych elementów</i>	69
Załącznik 2	69
A. <i>Podsumowanie głównych elementów</i>	69
Załącznik 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem - art. 22 ust. 3 RWP	70
DOKUMENTY	70

1. Wspólna strategia programowa: główne wyzwania rozwojowe i rozwiązania polityczne

---

1.1. Obszar programu (nie jest wymagany dla programów Interreg C)

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. a), art. 17 ust. 9 lit. a)

URBACT ułatwia wymianę wiedzy i dobrych praktyk pomiędzy miastami i innymi szczeblami władzy. Celem jest promowanie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju w miastach, doskonalenie polityki miejskiej oraz poprawa skuteczności polityki spójności w miastach.

Obszar programu URBACT IV obejmuje:

- 27 państw członkowskich
- Norwegię
- Szwajcarię
- Kraje objęte Instrumentem Pomocy Przedakcesyjnej (IPA): Albania, Czarnogóra, Serbia, Macedonia Północna, Bośnia i Hercegowina
- Pozostałe kraje - na własny koszt

Program jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) z budżetem 79,679 mln EUR oraz z Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej z budżetem 5 mln EUR na lata 2021-2027.

Program URBACT IV będzie w sposób skoordynowany stanowił uzupełnienie działań realizowanych w ramach Europejskiej Inicjatywy Miejskiej na mocy art. 12 rozporządzenia (UE) 2021/1058. 202120220212021/1058.

Podczas wdrażania programu, instytucja zarządzająca będzie promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych, aby wspierać cele polityki (w tym, profesjonalizacja na potrzeby wyeliminowania rozbieżności w zakresie potencjału). Należy zachęcać beneficjentów do stosowania większej liczby kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia. Jeżeli jest to

wykonalne, procedury zamówień publicznych powinny uwzględniać aspekty środowiskowe (np. ekologiczne kryteria zamówień publicznych) i społeczne, a także zachęty do innowacyjności.

1.2 Wspólna strategia programowa: Podsumowanie głównych wspólnych wyzwań, z uwzględnieniem różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a także nierówności, wspólnych potrzeb inwestycyjnych i dodatkowych oraz synergii z innymi programami i instrumentami finansowania, wniosków wyciągniętych z dotychczasowych doświadczeń oraz strategii makroregionalnych i strategii dotyczących basenów morskich, w przypadku gdy obszar objęty programem w całości lub częściowo jest objęty jedną lub kilkoma strategiami.

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. b), art. 17 ust. 9 lit. b)

Analiza kontekstu polityki miejskiej - gospodarczego, społecznego, środowiskowego i terytorialnego

A) Główne wspólne wyzwania, z uwzględnieniem różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych

Ostatnie dziesięć lat pokazało, że pojawiające się kryzysy mogą być praktycznie niezauważalne, a w ich centrum znajdują się miasta. Tak było w przypadku kryzysu finansowego w 2008 roku, kryzysu imigracyjnego w latach 2014-2015, ataków terrorystycznych w 2015 i 2016 oraz kryzysu COVID-19 w 2020 roku. W dłuższej perspektywie, miasta odgrywają kluczową rolę w osiągnięciu zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w zakresie łagodzenia zmian klimatycznych i dostosowywania się do nich.

Istnieje obszerna literatura dotycząca głównych wyzwań stawianych przed miastami w Europie [1]. Raport „Przyszłość miast europejskich” (ang. Future of European Cities) z 2019 roku łączy wiele źródeł, aby dać aktualny obraz trendów i wyzwań w miastach w Europie. Raport dotyczący jakości życia w miastach europejskich (2020) przedstawia perspektywę mieszkańców dzięki 58 100 wywiadom przeprowadzonym w 83 miastach [2]. Poza istniejącą

literaturą, w okresie 19.02.2020 - 19.03.2020 zostało przeprowadzone badanie publiczne w ramach URBACT, w którym pytano konkretnie o wyzwania stawiane przed miastami oraz sposoby radzenia sobie z tymi wyzwaniami w związku z przygotowaniem do URBACT IV [3].

Trendy i wyzwania w miastach europejskich [4]

Wiedza na temat trendów w urbanizacji ogromnie wzrosła w ciągu ostatnich kilkunastu lat. W szczególności, dzięki połączeniu prac Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej, DG REGIO i OECD. Umożliwiło to stworzenie ujednoczonej definicji miasta, miejscowości i miejskiego obszaru funkcjonalnego (lub obszaru metropolitalnego). Obszary metropolitalne obejmują zazwyczaj miasta wraz z przyległymi do nich gminami, które charakteryzują się wysokim stopniem integracji gospodarczej i społecznej z miastem. Te sąsiadujące gminy stanowią pas dojazdowy, który generuje codzienny przepływ ludzi do miasta i z powrotem. Koncepcja obszarów metropolitalnych jest często określana jako „funkcjonalna”, ponieważ odzwierciedla pełną funkcję gospodarczą miasta. Definicja obszaru metropolitalnego jest szczególnie przydatna w celu informowania o kształtowaniu polityki w wielu dziedzinach, w tym w zakresie transportu, rozwoju gospodarczego i planowania [5].

Ponad dwie trzecie obszarów metropolitalnych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) ustanowiło specjalny organ odpowiedzialny za przydzielanie zakresu odpowiedzialności władz publicznych w związku z rozwojem całej metropolii. Ustalenia te mogą być różne: od nieformalnej/miękkiej koordynacji (52% obszarów metropolitalnych OECD, które posiadają organ zarządzający metropolią); władz międzygminnych (24%); władz ponadgminnych (16%); oraz specjalnego statusu „miast metropolitalnych” (8%) [6].

W innej publikacji OECD [7], podkreślono korzyści, jakie mogą przynieść partnerstwa miast i wsi. Obszary miejskie i wiejskie dysponują różnymi, często uzupełniającymi się aktywami, a lepsza integracja pomiędzy tymi obszarami jest ważna w kontekście

wyników społeczno-gospodarczych. Potencjalne powiązania obejmują aspekty demograficzne i pracownicze oraz usługi publiczne i środowiskowe. Nowa Karta Lipska uznaje transformacyjną moc Miast Europejskich, którą mieszkańcy doświadczają w codziennym życiu na różnych poziomach przestrzennych: na poziomie dzielnicy, na poziomie gminy oraz na poziomie obszaru funkcjonalnego. Wyzwania miejskie pojawiają się na tych poziomach i wymagają rozwiązań, często we wspólnie uzgodniony sposób.

Wskaźnik urbanizacji w Europie (UE-28) wynosił 72% w 2015 roku [8]. Mieszkańcy miast europejskich skupiają się w miastach, gdzie populacja wynosi od 250 tys. do 5 mln. Europejska sieć miast jest średnio gęstsza niż w innych częściach świata, z przewagą miast średnich niż dużych.

W przypadku funkcjonalnych obszarów miejskich (FUA) w UE-28, modelowanych z wykorzystaniem prognoz liczby ludności na lata 2010-2050, można zauważyć dwie główne tendencje:

- Ścieżka 1: Stagnacja lub nieznaczny wzrost liczby ludności ogółem, przy średnim zagęszczeniu centrum miasta i zagęszczających się przedmieściach. W niektórych przypadkach, głównie w miastach stołecznych, tendencja ta jest silniejsza - liczba ludności znacznie wzrasta; prognozuje się znaczne zagęszczenie centrum miasta i średnie zagęszczenie przedmieść.
- Ścieżka 2: Zmniejszająca się ogólna liczba ludności, przy zagęszczeniu centrum miasta i nieznacznym zagęszczeniu przedmieść (zwłaszcza w Europie Wschodniej i Niemczech). W niektórych przypadkach (głównie w Hiszpanii) widać tę samą tendencję, lecz przy silnie zagęszczających się przedmieściach [9].

Oprócz tego, że oczekuje się, iż liczba ludności ogółem pozostanie na tym samym poziomie lub będzie się zmniejszać, następuje również starzenie się społeczeństwa. W 2016 roku, średnia długość życia w chwili urodzenia w UE-28 wynosiła 80, a do 2070 roku ma wzrosnąć do 86,1 dla mężczyzn i 90,3 dla kobiet. Przewiduje się, że do 2070 roku, wskaźnik obciążenia demograficznego wzrośnie prawie dwukrotnie.

Podczas gdy problem ten może nie dotyczyć dużej części większych miast, które pozostają bardzo atrakcyjne dla wszystkich grup

wiekowych i gdzie średnia wieku będzie niższa od średniej krajowej, coraz więcej europejskich miast doświadcza kurczenia się całkowitej liczby ludności, co oznacza, że wskaźniki obciążenia demograficznego rosną [10].

Nie tylko liczba ludności miast oraz ich wzrost lub spadek mają znaczenie dla umieszczenia w kontekście trendów i wyzwań związanych z miastami, ale również istotne jest ich osadzenie terytorialne. Średnie miasta na obszarze wiejskim pełnią inne funkcje, w związku z czym mają inne wyzwania niż średnie miejscowości w pobliżu dużego miasta. Szczególnym przypadkiem są miasta położone na granicach państw, będące często częścią większego transgranicznego miejskiego obszaru funkcjonalnego. Oprócz tendencji i wyzwań przedstawionych poniżej, wspomniane obszary miejskie muszą zmierzyć się z faktem, że konieczne jest połączenie różnych instytucji krajowych, które charakteryzują się czasami kontrastującymi ustawieniami politycznymi i kulturowymi, różnymi językami czy też paradygmatami politycznymi, w związku z czym muszą przezwyciężyć „niedopasowanie na wielu poziomach” kompetencji[11].

W poniższym rozdziale, trendy i wyzwania zostały pogrupowane w ramach trzech kategorii, które Nowa Karta Lipska uznaje za transformacyjną moc miast: zdrowie, zielone obszary i produktywność. Szczególny nacisk jest kładziony na cyfryzację jako główną międzysektorową tendencję transformacyjną.

Zdrowe miasta

Środowisko miejskie wpływa na wyniki zdrowotne, powodując zarówno „miejską przewagę zdrowotną”, jak i „miejską karę zdrowotną”. Z drugiej strony, może ogólnie pojawić się lepszy dostęp do infrastruktury zdrowotnej i usług. Niezdrowe środowisko miejskie może przyczynić się do częstszego występowania chorób niezakaźnych, chorób zakaźnych poprzez stłoczenie i rozprzestrzenianie się infekcji, brak odpowiedniej wentylacji i urządzeń sanitarnych oraz ostrych chorób układu oddechowego spowodowanych zanieczyszczeniem powietrza na zewnątrz i wewnątrz budynków oraz pojawiania się pleśni we wnętrzach mieszkań. Zdrowie psychiczne jest też często gorsze w miastach, ze

względu na negatywne uwarunkowania społeczne i środowiskowe [12]. Pandemia Covid-19 pokazała również po raz kolejny, że miasta są miejscem, gdzie choroba rozprzestrzenia się najszybciej i w największym zakresie. W 2017 roku, spośród 112 mln mieszkańców UE zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, co odpowiada 22% całej populacji, 47 mln mieszkało w miastach. W porównaniu z sytuacją zaledwie trzy lata wcześniej, liczba osób żyjących w trudnych warunkach w miastach wzrosła o 13 milionów [13]. Mimo że w czasie pisania tego tekstu nie były dostępne bardziej aktualne dane, pandemia COVID-19 może znacznie zwiększyć te liczby ze względu na bezprecedensowy wstrząs ekonomiczny, jakiego doznają gospodarki miejskie.

Szczególnie w ostatnich latach, tylko nieliczni mogą cieszyć się dobrobytem, a polaryzacja majątku najbardziej skupia się w obszarach miejskich. Zwłaszcza miasta w Europie Zachodniej należą do najmniej sprzyjających integracji, ze względu na stosunkowo wysoki udział osób zagrożonych ubóstwem i w gospodarstwach domowych o niskiej intensywności pracy i/lub wysoką stopę bezrobocia [14]. W innych krajach europejskich, poziom ubóstwa jest nadal znacznie wyższy na obszarach wiejskich.

W obrębie miasta można natomiast zauważyć wyraźne różnice pomiędzy dzielnicami. Na przykład, średnia długość życia może się bardzo różnić w zależności od miejsca zamieszkania. Turyn (IT), Barcelona (ES), Sztokholm (SE) i Helsinki (FI) wykazują znacząco wyższe ryzyko zgonu wśród mieszkańców bardziej ubogich dzielnic, choć korelacja ta różni się w zależności od miasta [15].

Życie w odpowiednich warunkach mieszkaniowych ma fundamentalne znaczenie, ponieważ, jak wskazuje Europejska Komisja Gospodarcza ONZ (UNECE), mieszkanie jest „dobrem integracyjnym, jest powiązane z wieloma innymi obszarami, takimi jak: zdrowie, bezpieczeństwo ekonomiczne, bezpieczeństwo energetyczne, transport, edukacja, zatrudnienie. Mieszkalnictwo wpływa również na takie kwestie jak spójność społeczna i bezpieczeństwo w dzielnicy [...]” [16].

Miasta będą musiały zapewnić wystarczającą ilość mieszkań po przystępnych cenach dla coraz bardziej zróżnicowanej populacji, zapewniając integrację wśród swoich społeczności i ograniczając wpływ na środowisko. Zakazy i ograniczenia spowodowane

pandemią COVID-19 w 2020 roku unaoczniają wpływ jakości mieszkań na zdrowie fizyczne i psychiczne. Znalezienie mieszkania w przystępnej cenie jest trudniejsze dla mieszkańców miast w zachodnich krajach UE, północnych krajach UE i EFTA oraz w miastach stołecznych w porównaniu z miastami niestołecznymi [17].

Rosnącej polaryzacji można zaradzić poprzez wdrożenie integracyjnej i sprawiedliwej polityki ukierunkowanej na konkretne miejsca. Polityka taka powinna uwzględniać różne czynniki występujące w ubogich dzielnicach (np. zdrowie, warunki mieszkaniowe i pochodzenie etniczne), a także obejmować przyczyny i rozwiązania w zakresie segregacji, które wykraczają poza granice segregowanego obszaru [18].

Respondenci badania URBACT IV wymieniają różne aspekty problemu związanego z integracją społeczną; unikanie anonimowości i izolacji (zwłaszcza w przypadku osób starszych), włączenie migrantów, poprawa dostępu do rynku pracy dla osób niepełnosprawnych, pozyskiwanie młodych specjalistów (w celu uniknięcia wyludnienia w małych i średnich miastach) oraz zachęcanie do pracy międzypokoleniowej. Budynki powinny być dostosowane do osób niepełnosprawnych i starszych, a także przystępne cenowo, aby walczyć z segregacją społeczną. Wysokie czynsze w centrum miasta i turystyka są postrzegane jako wyzwania dla rynku mieszkaniowego. Wśród innych wyzwań społecznych jest ogólnodostępność usług socjalnych, zarówno w sposób fizyczny, jak i cyfrowy, oraz podejmowanie większej liczby działań lokalnych.

Ponadto, w badaniu URBACT IV zwrócono uwagę na kwestie jakości i dostępności opieki zdrowotnej dla osób starszych. Czasami z dobrostanem i zdrowiem związane są inne sprawy, takie jak tworzenie terenów zielonych, przeprojektowanie centrów miast, dostępność mieszkań czy udział mieszkańców w rozwoju miasta. Wszystkie te działania są uważane za sprzyjające kształtowaniu się zdrowszych nawyków i budowaniu lepszego samopoczucia.

Zielone miasta

Zmiany klimatyczne są konsekwentnie wymieniane jako najważniejsze długoterminowe wyzwanie, przed którym stoją miasta. Miasta generują około 70% światowych emisji gazów

cieplarnianych (GHG), a jednocześnie są szczególnie narażone na skutki zmian klimatu. Zagrożenia klimatyczne przekładają się na wzrost poziomu morza, co ma wpływ na miasta nadmorskie, zbudowaną infrastrukturę, problemy zdrowotne wynikające z wyższych średnich temperatur i zdarzeń ekstremalnych, wzrost zapotrzebowania i zużycia energii oraz na dostępność i zasoby wody [19]. Skutki społeczne związane z tymi zmianami tworzą nowe wyzwania dla miast.

Respondenci badania podkreślają, że wyzwania związane ze zmianami klimatu dotyczą miast każdej wielkości. Miasta stoją przed wyzwaniami związanymi z łagodzeniem zmian klimatu poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych (GHG), takich jak ograniczenie wykorzystania samochodów prywatnych do dojazdów do pracy i promowanie przyjaznych środowisku form mobilności miejskiej. Liczba pojazdów osobowych powinna zostać drastycznie ograniczona na rzecz bardziej wydajnego transportu publicznego, ruchu pieszego i rowerowego, wspólnej i aktywnej mobilności oraz nowych modeli pracy; miasta powinny promować przechodzenie na nisko- i bezemisyjne środki transportu prywatnego i publicznego. Wszelkie te działania muszą być podejmowane zarówno w obrębie miast, jak i pomiędzy centrum a obszarem metropolitalnym. Zrównoważona urbanistyka jest potrzebna w celu ograniczenia rozrostu miast, zapewnienia udogodnień w pobliżu i umożliwienia skutecznej organizacji transportu publicznego. Podczas kryzysu COVID-19 w 2020 roku (który trwał w momencie pisania tekstu), wiele miast znacząco poszerzyło przestrzeń zarezerwowaną dla rowerzystów i pieszych, głównie ze względu na fakt, że wydajność transportu publicznego nie mogła być w pełni wykorzystana w bezpieczny sposób. Innym kluczowym wyzwaniem w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych jest zwiększenie efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych [20], co przyczynia się jednocześnie do rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego. Aby dostosować się do zmian klimatycznych, miasta starają się zwiększyć liczbę terenów zielonych. Kilka zmian trybu życia i zachowań może pomóc mieszkańcom miast znacznie ograniczyć ślad środowiskowy, np. przejście na zdrową dietę, ograniczenie ilości odpadów, korzystanie z aktywnych lub publicznych środków transportu czy wybór zrównoważonych źródeł energii [21].

Miasta starają się uwrażliwić mieszkańców na różne kwestie związane ze zmianami klimatu i włączyć ich w proces podejmowania decyzji. Jednak w tym celu potrzebne są narzędzia i środki finansowe. Niektóre miasta planują zostać miastami bezemisyjnymi do roku 2030. Ponad 10 000 miast zobowiązało się w ramach Porozumienia Burmistrzów na rzecz Klimatu i Energii do wyjścia poza krajowe cele ograniczania emisji gazów cieplarnianych.

Europejskie porozumienie na rzecz ochrony środowiska (EGD) określa 5 obszarów priorytetowych w ramach polityki UE - jakość powietrza, woda, przyroda/bioróżnorodność, gospodarka odpadami/obiegowa, redukcja poziomu hałasu. Różnorodność biologiczna jest obecnie zagrożona. Od 1970 roku odnotowano spadek populacji dzikich zwierząt na całym świecie średnio o dwie trzecie. W „Cities and Biodiversity Outlook” zauważono, że urbanizacja stanowi zagrożenie dla bioróżnorodności nie tylko wskutek zużywania gruntów, ale również ze względu na rozwój miast [22]. Aby ograniczyć i ostatecznie odwrócić proces zanikania bioróżnorodności, miasta muszą przestawić się na planowanie przestrzenne, które zrównoważyłoby cele produkcyjne i ochronne na wszystkich zarządzanych gruntach, w szczególności poprzez ograniczenie zajmowania gruntów i sztucznej uprawy gleby, jak również wspieranie rewitalizacji miast oraz zielonej i niebieskiej infrastruktury.

Inne wyzwania środowiskowe wymieniane przez miasta to niezrównoważona turystyka, odpady i jakość powietrza, które uwzględniono w planie działania „Zero zanieczyszczeń”. Wszystkie te wyzwania zielonych miast są ze sobą ściśle powiązane. Kryzys COVID-19 w 2020 roku zapewnił krótkoterminowe korzyści środowiskowe, takie jak poprawa jakości powietrza, mniejsza emisja gazów cieplarnianych i ograniczenie nadmiernej turystyki.

Produktywne miasta

Miasta stanowią siłą napędową gospodarki europejskiej. Wzrost PKB od 2000 roku był o 50% szybszy w miastach niż na innych obszarach [23]. Miasta zwiększają wydajność, ponieważ mają średnio więcej mieszkańców z wyższym wykształceniem, więcej innowacji, więcej szybko rozwijających się firm, wyższe stopy zatrudnienia oraz lepszą

dostępność i łączność. Jednak wskaźniki zatrudnienia mieszkańców miast urodzonych poza UE są znacznie niższe, a mieszkania w miastach drogie, małe i zatłoczone [24].

Miasta są również miejscami, w których żyje i pracuje większość ludności świata odpowiadająca za 80% emisji gazów cieplarnianych, dwie trzecie całkowitego zapotrzebowania na energię oraz 50% wytwarzania odpadów [25]. Gospodarka obiegowa może stanowić odpowiedź polityczną na powyższe wyzwania, będąc jednocześnie motorem wzrostu gospodarczego i poziomu zatrudnienia oraz poprawy jakości środowiska. Miasta i regiony mają do odegrania kluczową rolę jako podmioty promujące, ułatwiające i umożliwiające rozwój gospodarki obiegowej. Potencjał gospodarki obiegowej w miastach może być znacznie wyższy dzięki polityce planowania przestrzennego, która promuje efektywne wykorzystanie przestrzeni oraz gruntów miejskich i budynków. Gminy mają do dyspozycji ważną dźwignię w postaci zamówień publicznych na towary i usługi [26], i w celu uwolnienia jej potencjału muszą stworzyć odpowiednie warunki ekonomiczne i administracyjne. Muszą również zachęcać do dzielenia się zasobami w oparciu o wspólnotę/współpracę.

Fakt, że ponad połowa miast europejskich odnotuje w przyszłości spadek liczby ludności oznacza, że większość zmian w Europie będzie musiała odbywać się w sposób zintegrowany, przystępny i zrównoważony w ramach istniejącej wcześniej tkanki miejskiej. Starzenie się ludności UE będzie wymagało dalszego dostosowania infrastruktury i usług; dotyczy to w szczególności mniejszych miast, w których rosną potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej. Z badania URBACT IV wynika, że „zapewnienie zrównoważonych i efektywnych usług publicznych i komercyjnych oraz budowanie silnej lokalnej gospodarki” jest uznawane za zdecydowanie największe wyzwanie przez najmniejsze miasta. Wpływ, jaki pandemia COVID-19 będzie miała na ludność i gospodarkę w miastach (np. poziom telepracy wraz z ograniczeniem dojazdów do pracy, zmniejszenie atrakcyjności większych miast), nie jest jeszcze znany, ale wydaje się dość oczywiste, że zwłaszcza komercyjne centra miast, a także niektóre obszary podmiejskie stoją w obliczu gwałtownego spadku liczby odwiedzających i witalności, i choć mogą przetrwać tymczasowe ograniczenia będą wymagały rewitalizacji miejskiej opartej na konkretnych lokalizacjach i planie, aby zapewnić

ożywienie miejskie o mieszanym przeznaczeniu oraz będą musiały ukierunkować środki mające na celu zmniejszenie liczby pustostanów i modernizację istniejących budynków.

Cyfryzacja jako główny, międzysektorowy trend transformacyjny

W sprawozdaniu na temat przyszłości miast europejskich uznano, że nowe i rozwijające się technologie mogą pomóc miastom w poprawie usług publicznych, lepszej interakcji z mieszkańcami, zwiększeniu produktywności oraz podjęciu wyzwań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem. Podsumowując, ewolucja powinna następować w kierunku inteligentnych miast. Badanie ESPON [27] przeprowadzone wśród około 136 miast europejskich wykazało, że 91% z nich uznało, że ich usługi miejskie uległy poprawie dzięki cyfryzacji, a 39% zaobserwowało znaczny wzrost korzystania z tych usług po cyfryzacji. Pandemia COVID-19 ogromnie przyspieszyła zwrot ku pracy zdalnej i świadczeniu komercyjnych usług cyfrowych, takich jak zakupy online. Tendencje te mogą mieć zarówno negatywne (żywołność ośrodków miejskich, wzrost transportu handlowego), jak i pozytywne skutki (ograniczenie przejazdów, poprawa jakości życia).

W tym samym badaniu stwierdzono, że duże miasta zazwyczaj przodują w digitalizacji ze względu na większe zapotrzebowanie na bardziej złożone usługi i interakcje oraz ich możliwości w zakresie rozwoju i świadczenia tych usług. Stopień, w jakim miasta mogą wykorzystać potencjalne korzyści płynące z digitalizacji, będzie zależał od wielu czynników - w tym od dostępności centrów co-workingowych / przestrzeni inkubatorów, a także od zapewnienia lepszej łączności i cyfryzacji w celu napędzania innowacyjności i rozwoju przedsiębiorczości oraz promowania regeneracji centrów miast i mniejszych miejscowości. Głównymi czynnikami ograniczającymi cyfrową transformację miast są brak funduszy i brak umiejętności. Brak wizji strategicznej jest uważany za dodatkowe ograniczenie w mniejszych miastach.

Respondenci badania URBACT IV dodają nowe technologie jako sposób na przyciągnięcie ludności, ale podnoszą również kilka kwestii, w tym prywatność i własność danych, odpowiednie i spójne

przepisy, udostępnianie danych, standardy i cyberbezpieczeństwo. Miasta odgrywają główną rolę w dynamice innowacji: bliskość geograficzna interesariuszy i interakcje multidyscyplinarne umożliwiają innowacje. Różnorodność podejść do innowacji wzmacnia tożsamość miast, ich tradycje i dziedzictwo kulturowe. Mimo że stolice i obszary metropolitalne pozostają głównymi siłami napędowymi kreatywności i innowacyjności, korzystne warunki można znaleźć również w mniejszych miejscowościach [28].

Transformacja cyfrowa i ICT stanowią jeden z głównych obszarów zainteresowań miast objętych URBACT, zarówno w zakresie sieci, jak i dobrych praktyk. Transformacja cyfrowa była najczęściej rozpatrywana przez pryzmat rozwoju gospodarczego i poprawy usług publicznych, zwłaszcza w związku ze zmniejszaniem dystansu pomiędzy instytucjami publicznymi a mieszkańcami, zarządzaniem usługami online, aplikacjami mobilnymi i informacją, ułatwianiem mobilności oraz w związku z e-demokracją i zarządzaniem [29].

b) Analiza potrzeb miasta

Przedstawione wcześniej różnice w układzie urbanistycznym Europy, policentryczność i demografia w naturalny sposób utrudniają wdrożenie uniwersalnego podejścia do miast; z drugiej strony, celem polityki spójności jest zajęcie się tymi różnicami terytorialnymi.

Na całym świecie i w Europie, organy krajowe i międzynarodowe uznały ważną rolę, jaką miasta odgrywają w przyspieszaniu zmian społecznych i radzeniu sobie ze skutkami wyżej wymienionych wyzwań. Opisane poniżej cztery zasady mające na celu sprostanie tym wyzwaniom odnoszą się do głównych reguł kierujących miejskim wymiarem polityki spójności. Nowa Agenda Miejska ONZ-Habitat, Pakt Amsterdamski z 2016 roku (Unia Europejska - Agenda Miejska dla UE z 14 partnerstwami tematycznymi) oraz Nowa Karta Lipska (2020) jasno wskazują, że miasta muszą być zdolne do kierowania procesem transformacji. Przełożenie tych ogólnych zasad zrównoważonego rozwoju miast, uzgodnionych na poziomie unijnym i międzynarodowym, na codzienną praktykę zarządzania miastami okazało się dla nich wyzwaniem. Sytuacja taka miała miejsce w okresie 2014-2020 i trwa do teraz.

Prace nad kapitalizacją URBACT III, podczas których szczegółowo analizuje się sposób rozumienia i wdrażania przez miasta zasad zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, rzucają nieco światła na postępy poczynione przez niektóre miasta, lecz ujawniają również potrzebę ciągłego wsparcia na poziomie krajowym i unijnym.

Według Nowej Karty Lipskiej należy wzmocnić zarządzanie miastami, aby umożliwić im transformację. W związku z tym, miasta potrzebują odpowiednich ram prawnych, zdolności inwestycyjnych, należycie wykwalifikowanych pracowników, dostępu do infrastruktury i możliwości kierowania infrastrukturą, usług publicznych i dobra publicznego.

W raporcie „Przyszłość miast” określono interwencje fizyczne, sposób zarządzania, nowe technologie i odporność jako kluczowe środki, dzięki którym miasta mogą sprostać swoim wyzwaniom. W badaniu URBACT IV, najwyższe noty przyznane przez miasta trafiły do obszaru zarządzania i interwencji fizycznych.

Zarządzanie

Słabe zarządzanie i obecność korupcji są szkodliwe dla rozwoju gospodarczego i dobrobytu, zarówno na poziomie krajowym, jak i lokalnym [30]. Połowa mieszkańców miasta (51%) zgadza się, że korupcja jest obecna w ich lokalnej administracji publicznej. W miastach na Bałkanach Zachodnich i w Turcji, średnio ponad dwóch na trzech respondentów zgadza się z tym stwierdzeniem (68%), odsetek ten był niemal równie wysoki (65%) we wschodnich miastach UE. W północnych i zachodnich miastach UE, pogląd ten potwierdziło znacznie mniej badanych (poniżej 40%) [31]. Odpowiednie zarządzanie stanowi również niezbędny warunek bezpieczeństwa i inkluzji społecznej oraz zwiększa odporność miast w obliczu niepewności i ryzyka środowiskowe, społeczno-gospodarcze oraz politycznego.

W UE obserwuje się tendencję do wzmocnienia procesów zarządzania miastami. Nowe formy zarządzania miastem rozwijają się już w wielu miastach i oczekuje się, że znaczenie sieci miejskich będzie również dalej rosło [32]. Ustalenia dotyczące zarządzania

miastem stają się istotniejsze, gdy administracyjne granice gmin nie odpowiadają funkcjonalnej rzeczywistości obszarów miejskich.

Stwierdzenie to jest zgodne z głównymi zasadami kierującymi zrównoważonym rozwojem miast w UE i przez nie potwierdzone. Dyrekcje Generalne ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO) oraz Wspólne Centrum Badawcze (JRC) opublikowały podręcznik [33] zrównoważonych strategii miejskich oraz narzędzie do samooceny zrównoważonego rozwoju miast. Podręcznik opiera się na kluczowych wydarzeniach dotyczących rozwoju miast europejskich (współpraca międzyrządowa, polityka spójności, Agenda Miejska dla UE), które umożliwiają wyodrębnienie głównych elementów składowych, które charakteryzują podejście UE do zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju miast:

- Podejście promujące **strategiczną wizję** rozwoju obszarów miejskich.
- Podejście, które dotyczy **miast każdej wielkości**, promujące **integrację pomiędzy skalami**, od dzielnic po szersze terytoria.
- **Wielopoziomowe zarządzanie i podejście wielopodmiotowe**, które pozwala koordynować różne podmioty zgodnie z ich rolami, umiejętnościami i skalą interwencji, jednocześnie zapewniając aktywne zaangażowanie mieszkańców.
- Podejście **zintegrowane międzysektorowo**, skłaniające miasta do pracy w różnych obszarach polityki.
- Podejście oparte na **integracji wielu źródeł finansowania**, obejmujące również zaangażowanie sektora prywatnego.
- Podejście promujące logikę zorientowaną na wyniki, tworzące ramy dla **monitoringu i oceny** [34].

Podejście zintegrowane

Bazując na ugruntowanej metodzie URBACT [35] z lat 2014-20, miasta nadal potrzebują wsparcia we wdrażaniu zintegrowanego

podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Najważniejsze elementy definicji zintegrowanego podejścia to: współpraca pomiędzy sąsiadującymi gminami, współpraca pomiędzy wszystkimi szczeblami władzy i lokalnymi podmiotami, współpraca pomiędzy różnymi obszarami polityki i wydziałami gminy oraz utrzymanie równowagi pomiędzy inwestycjami fizycznymi i społecznymi, przy czym gmina stosuje holistyczną wizję rozwoju miasta. Elementy te muszą się łączyć w zintegrowanych planach działania, co stanowi podstawowy przedmiot zainteresowania programu URBACT od momentu jego powstania.

Szczegółowe badania eksplorujące zintegrowaną pracę w praktyce [36] sugerują, że dla wielu miast **proces tworzenia zintegrowanego planu działania jest nawet bardziej wartościowy** pod względem przekształcenia współpracy między departamentami, zaangażowania lokalnych interesariuszy, zrozumienia wyzwań tematycznych i stworzenia potencjalnych zintegrowanych rozwiązań niż same działania.

Partycypacja

Miasta potrzebują praktycznego wsparcia, aby móc budować swój potencjał w zakresie zachęcania obywateli do partycypacji. W szczególności, wsparcie to jest konieczne w przypadku małych i średnich miast, które często mają mniejsze możliwości działania. Partycypacja stanowi ważną kwestię w kontekście demokracji lokalnej. Jest to element polityczny, który odgrywa kluczową rolę przy ocenie różnych interesów dotyczących rozwoju lokalnego, umożliwiając wybranie najlepszego rozwiązania, które będzie odpowiadać lokalnym potrzebom.

Sieci URBACT III wykorzystały koncepcję partycypacji za pomocą narzędzia „grupy lokalnej”, odpowiedzialnej za współprojektowanie Zintegrowanego Planu Działania. 97% miast objętych programem URBACT, które zakończyły ten proces, uznało, że podejście partycypacyjne stosowane w ich sieciach będzie kontynuowane również później [37]. Ponadto, praca kapitalizacyjna URBACT III [38] dotycząca tego, w jaki sposób miasta rozumieją i wdrażają te zasady, pokazuje, że korzyści z zaangażowania mieszkańców w proces partycypacyjny nie zawsze są wyraźnie dostrzegane. Konieczne są

efekty demonstracyjne z miast bardziej zaawansowanych w zakresie zaangażowania społecznego oraz wsparcie w zrozumieniu mechanizmów i związanych z nimi umiejętnościami. Należy wspierać i doskonalić nowe formy uczestnictwa, w tym współtworzenie i współprojektowanie we współpracy z mieszkańcami, sieciami społeczeństwa obywatelskiego, organizacjami społecznymi i prywatnymi przedsiębiorstwami. [39]

Umiejscowienie

Nowa Karta Lipska opiera się na niektórych ważnych badaniach z poprzednich lat, zwłaszcza na Raporcie Barki, zakotwicząc zasady zrównoważonego rozwoju w kontekście każdego konkretnego terytorium. Jeśli chodzi o wymianę i uczenie się, miasta są zobowiązane do dostosowania każdego procesu lub działania do własnego kontekstu geoprzestrzennego i administracyjnego[40]. Niezbędne jest wsparcie w zrozumieniu czynników sukcesu każdego konkretnego podejścia, które może być zorganizowane w skali całej UE/transgranicznie. Specyfika polityki miejskiej jest taka, że kontekst krajowy i zaangażowanie krajowych (lub niższych) podmiotów polityki miejskiej ma kluczowe znaczenie dla długoterminowej zmiany polityki. Sieci Transferowe URBACT III były doskonałym przykładem tego, jak miasta mogą uznać swoją specyfikę, korzystając jednocześnie z wypróbowanych i przetestowanych dobrych praktyk innych miast.

c) Wzrost znaczenia zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w europejskiej polityce spójności

Nowe ramy regulacyjne na lata 2021 - 2027 określają rozporządzenia dotyczące polityki spójności [41]. Rozporządzenia te oferują różne formy wsparcia dla miast europejskich w celu zniwelowania różnic w UE. Nacisk na zrównoważony rozwój miast oraz strategię rozwoju terytorialnego i lokalnego w nowych ramach przejawia się w zestawie narzędzi polityki spójności, które są udostępniane w celu wspierania miast w opracowywaniu i wdrażaniu ich polityki miejskiej.

Nowe ramy regulacyjne obejmują:

- Artykuł 5 rozporządzenia (UE) 2021/1060 określa pięć kluczowych celów politycznych, z których wszystkie są istotne dla miast UE. Szczególną uwagę zwraca się na PO5 „Europa bliżej obywateli poprzez wspieranie zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich terytoriów i inicjatyw lokalnych”.
- Artykuł 28 rozporządzenia (UE) 2021/1060 stanowi, że państwo członkowskie powinno wdrażać Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność lub inne narzędzie terytorialne zaprojektowane przez państwo członkowskie, jeżeli wspiera ono zintegrowany rozwój terytorialny poprzez strategię rozwoju terytorialnego lub lokalnego.
- Artykuł 29 rozporządzenia (UE) 2021/1060 wymienia kilka elementów, które powinny znaleźć się w strategiach terytorialnych, które są finansowane z polityki spójności; zdefiniowany obszar geograficzny, analiza jego potrzeb i potencjału rozwojowego, opis zintegrowanego podejścia oraz zaangażowanie partnerów w jego przygotowanie i realizację.
- Artykuł 32 rozporządzenia (UE) 2021/1060 wymienia kilka elementów, które powinny znaleźć się w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.
- Artykuł 11 rozporządzenia (UE) 2021/1058 stanowi, że minimum 8% środków EFRR na państwo członkowskie musi być przeznaczone na zintegrowany rozwój terytorialny z naciskiem na obszary miejskie (zrównoważony rozwój miast) [42]. Szczególną uwagę zwraca się na wyzwania związane ze środowiskiem i klimatem, zwłaszcza na przejście na gospodarkę neutralną klimatycznie do 2050 roku, na wykorzystanie potencjału technologii cyfrowych do celów innowacji oraz na wspieranie rozwoju funkcjonalnych obszarów miejskich.
- W art. 12 rozporządzenia (UE) 2021/1058 przewidziano utworzenie Europejskiej Inicjatywy Miejskiej. Inicjatywa obejmuje wszystkie obszary miejskie, w tym miejskie obszary funkcjonalne, i skupia się na dwóch głównych kierunkach działania: wspieranie działań innowacyjnych oraz wspieranie budowania potencjału i wiedzy, ocen wpływu terytorialnego, rozwoju polityki i komunikacji.

Europejska Inicjatywa Miejska zapewnia odpowiednią koordynację i komplementarność z programem URBACT.

Program URBACT IV stanowi również istotną część tego pakietu, oferując miastom wyjątkową możliwość rozwiązania problemów miejskich w zintegrowany i partycypacyjny sposób poprzez transgraniczną wymianę wiedzy i budowanie potencjału. Rozporządzeniem, które określa zasady działania programu URBACT IV jest rozporządzenie (UE) 2021/1059 w sprawie celu Europejskiej Współpracy Terytorialnej (Interreg).

Program URBACT IV będzie obejmował kraje IPA, a priorytety wieloletniego dokumentu strategicznego zostaną uwzględnione zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/1529.

Artykuł 3 (3)b rozporządzenia określa cele URBACT IV w następujący sposób:

Współpraca międzyregionalna w celu wzmocnienia skuteczności polityki spójności (Interreg C) poprzez promowanie wymiany doświadczeń i innowacyjnych rozwiązań oraz budowanie potencjału w zakresie identyfikacji, przekazywania i kapitalizacji dobrych praktyk dotyczących zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, z uwzględnieniem powiązań między obszarami miejskimi i wiejskimi, jak również poprzez wspieranie działań opracowanych w ramach art. 11 rozporządzenia (UE) 2021/1058 i uzupełnianie w skoordynowany sposób inicjatywy przedstawionej w art. 12 tego rozporządzenia („program URBACT”);

Wspomniane rozporządzenie wyznacza trzy główne zadania w ramach programu URBACT IV:

1. wymiana doświadczeń i innowacyjnych rozwiązań oraz budowanie potencjału w zakresie identyfikacji, przekazywania i kapitalizacji dobrych praktyk miejskich dotyczących zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, z uwzględnieniem powiązań między obszarami miejskimi i wiejskimi
2. wspieranie działań opracowanych w ramach art. 11 rozporządzenia (UE) 2021/1058 na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.
3. Działania podejmowane w ramach programu URBACT IV muszą być wdrażane w skoordynowany sposób na potrzeby

uzupełnienia Europejskiej Inicjatywy Miejskiej, o której mowa w art. 12 rozporządzenia (UE) 2021/1058.

Oprócz tego, co zostało konkretnie przewidziane w nowych ramach regulacyjnych UE, warto również wspomnieć o Europejskim Partnerstwie na rzecz Innowacji w zakresie inteligentnych miast i społeczności, Porozumieniu Burmistrzów na rzecz Klimatu i Energii, misji „Horizon Europe” dotyczącej 100 neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast, Wyzwaniu dla Inteligentnych Miast, programie „Digital Europe” i programie „Connecting Europe Facility Digital” jako inicjatywach politycznych skierowanych do miast.

Program URBACT III sfinansował 19 miast w sieci poświęconej lokalizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDG). Sieć ta skupia się na strategicznej roli miast w osiągnięciu celów, w związku z czym przyczyniła się do opracowania takich narzędzi, jak lokalne przeglądy i definicje wskaźników, aby wspierać miasta korzystające z SDG. SDG 11 koncentruje się w szczególności na miastach, ale uwzględnia również wiele innych, bardzo istotnych czynników (szczególnie 7, 8, 9 i 10).

Nowy Europejski Bauhaus dzieli wiele kluczowych zasad z programem URBACT, w tym współpracę międzydyscyplinarną, partycypację, zrównoważony rozwój i integrację. W związku z tym, program URBACT będzie mógł poprzez swoje działania przyczynić się do realizacji inicjatywy NEB. Instrument na rzecz Wspierania Odbudowy i Odporności oraz Mechanizm sprawiedliwych przemian w ramach europejskiego zielonego ładu mogłyby również, pod pewnymi warunkami, przynieść korzyści władzom lokalnym.

Komplementarność z Europejską Inicjatywą Miejską

URBACT i Europejska Inicjatywa Miejska będą się wzajemnie uzupełniać w sposób skoordynowany. Program URBACT przyczyni się do powstania łańcucha wartości Europejskiej Inicjatywy Miejskiej, której celem jest oferowanie spójnego wsparcia dla miast. Z kolei Inicjatywa zapewni wsparcie dla innowacyjności, budowania potencjału i wiedzy, ocen wpływu terytorialnego, rozwoju polityki i komunikacji. W takim kontekście, Inicjatywa pozwala określić wyzwania miejskie, wdrożyć instrumenty wspierające innowacyjność, zdolności i budowanie wiedzy/dowodów, dokonać

analizy wyników i podjąć działania kapitalizacyjne, wspierać komunikację i rozpowszechnianie wiedzy, jak również pozwala wdrożyć i ocenić wyniki.

-URBACT wspiera komponent A dotyczący działań innowacyjnych

Celem Europejskiej Inicjatywy Miejskiej dla komponentu A jest testowanie nowych rozwiązań w związku z wyzwaniami miejskimi mającymi znaczenie dla UE oraz rozpowszechnianie innowacji (skalowalność, rozpowszechnianie i transfer wiedzy) w ramach polityki spójności na lata 2021-2027 i później. Niezależnie od promowania innowacyjnych procesów i zarządzania w ramach programu URBACT na szerszą skalę, program URBACT będzie opierał się na swojej metodzie „zrozum - dostosuj - wykorzystaj”, której celem jest przekazywanie dobrych praktyk, a także na pilotażowym mechanizmie transferu przetestowanym w ramach URBACT III, w którym opracowano specjalny mechanizm wspierający przekazywanie innowacyjnych działań miejskich. Projekty UIA z naborów 2-5 UIA (2014-2020) zostaną zaproszone do włączenia się w działania transferowe w całym okresie realizacji programu. Harmonogram działań będzie uwzględniał cykl wdrażania Miejskich Działań Innowacyjnych i będzie planowany w zależności od dostępności budżetu.

-URBACT będzie odgrywał rolę wspierającą w budowaniu potencjału komponentu B1

Za pomocą sieci transgranicznych URBACT oraz działań związanych z budowaniem potencjału na poziomie kraju i programu, program URBACT ma na celu zwiększenie potencjału w zakresie zintegrowanych i partycypacyjnych rozwiązań praktyków miejskich i lokalnych interesariuszy, którzy są częścią sieci URBACT.

W sieciach tych będą uczestniczyć miasta, które korzystają ze zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (art. 11 rozporządzenia (UE) 2021/1058) i innych funduszy polityki spójności. Zgodnie z art. 3 ust. 3b, działania związane z budowaniem potencjału URBACT będą wspierać działania opracowane w ramach

art. 11 (rozporządzenie (UE) 2021/1058) i uzupełniać w skoordynowany sposób działania związane z budowaniem potencjału opracowane w ramach Europejskiej Inicjatywy Miejskiej.

Narzędzia i praktyki opracowane zgodnie z Inicjatywą będą również udostępniane miastom uczestniczącym w działaniach związanych z budowaniem potencjału URBACT. Miasta URBACT będą mogły również uczestniczyć w działaniach związanych z budowaniem potencjału Europejskiej Inicjatywy Miejskiej, przy czym niektóre z tych działań będą organizowane wspólnie.

-URBACT wniesie wkład do komponentu B2 w postaci wiedzy, ocen wpływu terytorialnego, rozwoju polityki i komunikacji

Program URBACT przyczyni się do rozwoju wiedzy i działań komunikacyjnych w ramach tego komponentu. Dodatkowo, program zapewni wkład do platformy wymiany wiedzy w postaci informacji i metod dotyczących zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, które zostały uzyskane poprzez sieci URBACT i dzięki działaniom związanym z wiedzą URBACT, w tym na rzecz agendy miejskiej dla UE. Na poziomie krajowym, Punkty Krajowe (niezależnie od ich struktury instytucjonalnej) będą ściśle współpracować w zakresie działań informacyjnych i zasięgowych, budowania potencjału na poziomie krajowym oraz ułatwiania krajowego dialogu na temat zrównoważonego, zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich.

d) Wnioski wyciągnięte z dotychczasowych doświadczeń

Od 2002 roku, program URBACT umożliwił sfinansowanie 161 sieci, które zajęły się głównymi wyzwaniami stojącymi przed miastami, takimi jak włączenie społeczne, planowanie fizyczne i odnowa miejska, konkurencyjność MŚP, zatrudnienie i mobilność pracowników itp. Oprócz bieżących palących kwestii, takich jak mieszkalnictwo, migracja, nowa gospodarka i cyfryzacja, ochrona środowiska i zmiana klimatu, najnowsze sieci URBACT i działania w zakresie wiedzy obejmują nowo pojawiające się sprawy.

W tym czasie program URBACT nawiązał silne więzi z miastami, opracował skuteczny mechanizmów współpracy i zbudował punkty

krajowe, które mogą przyczynić się do kolejnych zmian w ramach komplementarności z Europejską Inicjatywą Miejską. To doświadczenie oraz kompleksowe oceny URBACT pozwoliły programowi stać się zaufaną marką dla miast oraz wprowadzić kilka większych i stopniowych ulepszeń w trakcie wdrażania programu. Ocena realizacji URBACT III wraz z innymi źródłami oceny działań programowych stanowi mocną podstawę, na której można budować URBACT IV - tzn. ustalenie, co należy kontynuować, a co można poprawić.

Tworzenie sieci jest skutecznym narzędziem budowania potencjału i przekazywania wiedzy

Metoda URBACT polegająca na transgranicznej wymianie, uczeniu się i kapitalizacji wiedzy finansowana w ramach programu poprzez wsparcie międzynarodowych ekspertów i działania związane z budowaniem potencjału jest wysoko oceniana wśród miast uczestniczących w programie.

Transgraniczna forma nauki wymaga czasu, trwałej interakcji i jest przydatna na różnych etapach opracowywania i wdrażania planów działania. Czas istnienia sieci uważa się za odpowiedni.

Istnieje zapotrzebowanie na rozszerzenie tej transgranicznej metodologii wymiany w celu przekazywania dobrych praktyk i innowacyjnych działań między miastami. W przypadku doraźnej wymiany wiedzy, podejście sieciowe nie jest odpowiednie, ponieważ można zorganizować krótszą wymianę.

Mimo że miasta uważają uczestnictwo w sieciach URBACT za bardzo satysfakcjonujące, wymaga ono również pewnych nakładów czasowych, możliwości przestrzegania procedur administracyjnych i wsparcia politycznego, co w przypadku mniejszych miejscowości jest ogólnie trudniejsze do zapewnienia. Dodatkowe działania mogą być konieczne, aby zagwarantować, że z transgranicznych sieci wymiany będzie korzystać coraz większa liczba miast, w szczególności miast korzystających z polityki spójności.

Zdolność miast do podejmowania działań faktycznie wzrasta, zwłaszcza w przypadku mniejszych miejscowości

Działania w ramach programu URBACT, których celem jest opracowanie - we współpracy z miastami - metody, która połączy zainteresowane strony podczas sporządzania zintegrowanych planów działania w odpowiedzi na wyzwania stojące przed miastem oraz szeroko zakrojone przekazywanie zdobytej wiedzy są unikatowe w skali Europy. Miasta uczestniczące wykazały znaczny wzrost zdolności do podejmowania działań wraz z istotnym wzrostem wiedzy na temat zintegrowanego i partycypacyjnego rozwoju miast z 47% w 2016 roku (stan wyjściowy) do 67% w 2018 roku [1].

Zwiększone zdolności obejmują nowe umiejętności i metody wykorzystywane w miastach w celu bardziej zintegrowanego planowania i wdrażania działań.

Programowi przypisuje się również działania, które umożliwiły zrobienie kroku naprzód w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych i zarządzania projektami dla małych i średnich miast - 48% opracowanych Zintegrowanych Planów Działania (98 IAP) uzyskało dofinansowanie [2]. Mimo to wiele miast chciałoby widzieć w programie zwiększone możliwości testowania rozwiązań, które wynikają z wymiany transgranicznej.

Zintegrowane plany działania wspierają inteligentniejsze wykorzystanie funduszy UE

Zintegrowane Plany Działania mają na celu dostęp do finansowania z programów regionalnych/krajowych/UE: spośród 98 Zintegrowanych Planów Działania, które zabezpieczyły środki, 34% wykorzystuje EFRR i EFS do realizacji swoich działań.

Miasta URBACT zdobyły również dalsze finansowanie w ramach programu Miejskie Działania Innowacyjne, programu Horyzont 2020 i Planów Sprawiedliwej Transformacji (Just Transition) itp. Ponadto, program URBACT III przekroczył swój cel w postaci zaangażowania miast w działania URBACT, zgodnie z art. 7 EFRR. W dalszym ciągu

związek z instytucjami zarządzającymi będzie wzmacniany, a program URBACT będzie wspierał miasta w poprawie dostępu do zasobów i finansowania oraz w integracji różnych wymogów dotyczących planowania.

Wyniki oceny programu URBACT III wykazywały konsekwentnie, że URBACT III przyczynił się bezpośrednio i wyraźnie do realizacji jedenastu celów tematycznych polityki spójności. Koncentracja tematyczna, którą program miał na celu na początku roku 2014, została osiągnięta poprzez oddolny proces selekcji sieci transgranicznych. Miasta mogą jednak potrzebować dodatkowego wsparcia w zakresie budowania potencjału, aby lepiej uwzględniać w swojej metodologii pracy kwestie przekrojowe, takie jak zagadnienia dotyczące cyfryzacji, środowiska i równości płci.

Podstawowe zasady integracji, uczestnictwa i uczenia się przez działanie zgodnie z metodą URBACT odpowiadają w pełni minimalnym wymogom określonym w art. 29 rozporządzenia (UE) 2021/1060. Metoda URBACT rozwijała się w trakcie trwania programu w latach 2014-2020, uwzględniając lepsze wsparcie w zakresie finansowania i zasobów. Mimo że dostęp do finansowania nie jest głównym czynnikiem przyciągającym miasta do sieci URBACT, rolą programu w ramach polityki spójności jest wspieranie miast w opracowywaniu zintegrowanych planów działania i strategii, które to plany powinny być w miarę możliwości finansowane z funduszy spójności.

URBACT rozwija się jako centrum wiedzy

Ponad 600 miast biorących udział w URBACT III przyczyniło się do powstania ogromnego zasobu wiedzy na temat zrównoważonego rozwoju miast w szerokim zakresie tematycznym. Główne narzędzia zapewniające dostęp do wiedzy wykazały znaczny zasięg, biorąc pod uwagę dostępne środki. Strona internetowa URBACT odnotowuje stały wzrost liczby użytkowników (średnio 15 000 miesięcznie w 2017 roku, do ponad 30 000 użytkowników miesięcznie w 2021 roku) i w ciągu trzech edycji Festiwalu Miast URBACT uczestniczyło łącznie 1450 osób [4]. Dedykowane działania tematyczne w zakresie kapitalizacji zapewniły wkład we wszystkie partnerstwa w ramach Agendy Miejskiej UE [5] i pomogły w opracowaniu

wielopoziomowego podejścia pomiędzy podmiotami miejskimi na wszystkich poziomach.

Kluczowi interesariusze i kilku uczestników badania URBACT IV zwróciło uwagę na potrzebę lepszego skoordynowania kapitalizacji i wiedzy URBACT z pozostałymi inicjatywami miejskimi w celu zwiększenia wpływu na rozwój polityki krajowej i europejskiej. Dodatkowo, wymiana wiedzy pomiędzy wszystkimi podmiotami URBACT (eksperci, NUP, przedstawiciele miast URBACT) również mogłaby być dalej wzmacniana.

W tym kontekście, odpowiednie części centrum wiedzy URBACT będą zasilać platformę wymiany wiedzy Europejskiej Inicjatywy Miejskiej i tworzyć z nią ścisłą interakcję, zapewniając odpowiednią synergę.

Respondenci ankiety zamykającej sieci URBACT doceniają silny związek programu URBACT z agendą miejską UE oraz wartość dodaną partnerstw, ale w sprawozdaniu z oceny realizacji programu URBACT III zalecają doprecyzowanie głównego punktu skupienia w ramach inicjatyw miejskich: usprawnienie działań kapitalizacyjnych; skupienie się na wymiernych rezultatach i dobrych praktykach.

Krajowe punkty URBACT odgrywają ważną rolę w łączeniu lokalnej, krajowej i unijnej polityki miejskiej

25 Krajowych Punktów URBACT obejmujących 28 krajów przekazuje informacje o działaniach podejmowanych w ramach programu, rozpowszechnia wyniki programu URBACT na poziomie krajowym w języku lokalnym oraz działa jako krajowa platforma umożliwiająca dialog, wymianę i zdobywanie wiedzy na temat zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Kilka krajów poszło o krok dalej i poszerzyło krajową sieć opartą na metodzie i zasadach URBACT dzięki kontaktom z miastami, które wdrożyły inne inicjatywy finansowania miejskiego oraz takimi, które nie otrzymują żadnego finansowania.

W ocenie realizacji programu URBACT III powtarzają się wnioski z badania zamykającego sieci planowania działań: wzmocnione wsparcie na poziomie krajowym dla działań miast. W ocenie realizacji stwierdzono, że program ma mniejszą kontrolę nad

jakością i zakresem bezpośrednich kontaktów miast partnerskich. Jeśli chodzi o zapewnienie budowania potencjału wszystkich partnerów lokalnych, należałoby ułatwić bardziej bezpośrednią wymianę pomiędzy miastami a źródłami finansowania, wprowadzić zmiany w polityce na poziomie lokalnym lub udzielić dalszego wsparcia na poziomie krajowym. Zarówno respondenci badania URBACT IV, jak i kluczowi interesariusze zgłaszają potrzebę budowania potencjału miast, które będą korzystać z finansowania w ramach polityki spójności (art. 11 rozporządzenia (UE) 2021/1058), zarówno w celu nauki „metody URBACT” polegającej na oddolnym, partycypacyjnym i zintegrowanym projektowaniu strategii, jak i w celu zwiększenia ich możliwości wdrożenia programu. Biorąc pod uwagę różne uwarunkowania krajowe, najodpowiedniejsze mogą okazać się wydarzenia związane z budowaniem potencjału w poszczególnych krajach.

Reakcja URBACT

Program URBACT skutecznie wspiera miasta w doskonaleniu ich polityki miejskiej poprzez współpracę transgraniczną. „Oddolne” podejście programowe pozwala miastom na określenie własnych potrzeb, zapewniając jednocześnie silne powiązanie z ramami polityki spójności.

-W latach 2021-2027 program URBACT będzie promował zintegrowany zrównoważony rozwój miast poprzez współpracę, a także przyczyni się do budowania Europy bliższej obywatelom (PO5). W szczególności, program URBACT może pomóc większej liczbie miast w tworzeniu ich potencjału w zakresie projektowania i realizacji planów oraz strategii zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich;

Wyrażna wartość dodana URBACT w zakresie budowania potencjału miast została wykazana w trakcie poprzednich programów URBACT i powinna być kontynuowana również w przypadku URBACT IV. Program ten powinien być dostępny dla miast każdej wielkości, w tym dla tych, które otrzymują środki w ramach polityki spójności. Mniejsze miasta mogą potrzebować dodatkowego wsparcia, aby móc zrobić pierwszy krok. Program ma na celu dalsze upraszczanie procedur administracyjnych oraz ukierunkowanie transgranicznego

szerzenia wiedzy na testowanie rozwiązań i poszerzanie zakresu przekazywania dobrych praktyk. Program URBACT będzie dalej wspierał wysiłki na rzecz integracji nowych miast, w szczególności miast otrzymujących środki w ramach polityki spójności, jak również miast z najbardziej ubogich regionów Unii Europejskiej.

- URBACT może pomóc miastom zrozumieć i zastosować w praktyce kluczowe zasady zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich UE i zintegrowanego rozwoju terytorialnego (art. 28 rozporządzenia (UE) 2021/1060)

Metoda URBACT zapewnia miastom konkretne i praktyczne podejście umożliwiające przełożenie ogólnych zasad na codzienne działania. W ramach programu należy nadal promować zintegrowane rozwiązania, przy jednoczesnym rozwijaniu oddolnych, partycypacyjnych procesów w celu powiązania ogólnych ram politycznych UE z lokalnymi potrzebami. Innowacje w postaci takiego wsparcia mogą obejmować konkretne działania dla dedykowanych, zdefiniowanych grup docelowych (np. miasta wymienione w art. 11, działania innowacyjne) w oparciu o ich potrzeby i wymagania

- URBACT może przyczynić się do spójności i solidarności europejskiej poprzez partnerskie formy nabywania i wymiany wiedzy wśród miast różnej wielkości ze wszystkich regionów Europy.

Poprzez skupienie się na miastach i miejscowościach ze wszystkich państw członkowskich i partnerskich UE oraz zapewnienie - poprzez kryteria kwalifikowalności w zaproszeniach do składania wniosków - że co najmniej połowa miast w sieci będzie pochodzić z regionów słabiej rozwiniętych, program URBACT bezpośrednio przyczynia się do realizacji głównego celu polityki spójności. Wykazano, że transgraniczne sieci wymiany stanowią skuteczny mechanizm partnerskich form zdobywania wiedzy, przydatny dla wszystkich miast w Europie, w tym tych, które będą bezpośrednio korzystać z finansowania w ramach polityki spójności.

- URBACT może opierać się na zbiorze wiedzy opartej na dowodach, aby zapewnić spójne powiązania z innymi inicjatywami polityki miejskiej UE.

Wykorzystanie bogatego źródła wiedzy o miastach opartego na praktycznych doświadczeniach pozostaje kluczowe dla zapewnienia

szerzego wykorzystania wyników programu URBACT. URBACT może ściśle współpracować z innymi programami Interreg C i ich platformami wiedzy (np. platforma learningowa programu Interreg Europa, baza danych ESPON i tematyczne plany działania, itp.) podczas organizowania wspólnych działań dotyczących tych samych priorytetów i grup docelowych. Wspieranie szerszego celu, jakim jest przełożenie działań na zmianę polityki, wymaga zaangażowania decydentów miejskich na poziomie lokalnym, krajowym i unijnym. Program URBACT będzie ściśle współpracował z Europejską Inicjatywą Miejską, aby wiedza pochodząca z sieci i działań URBACT została udostępniona szerszej społeczności miejskiej w Europie i przyczyniła się do realizacji agendy miejskiej dla UE.

-URBACT może przyczynić się do zwiększenia świadomości oraz uwzględnienia zagadnień przekrojowych, takich jak kwestie związane z cyfryzacją, środowiskiem i płcią w metodach pracy wszystkich podmiotów URBACT.

Program URBACT może polegać na miastach, że będą wybierać tematy współpracy najbliższe ich potrzebom i zgodne z europejskimi priorytetami oraz że skutecznie przełożą wyniki swojej pracy grupom docelowym. Opierając się na doświadczeniach związanych z podejmowaniem współpracy w formie cyfrowej podczas pandemii Covid-19 w 2020 roku, program URBACT może wspierać dalsze budowanie potencjału na poziomie programu w zakresie kwestii związanych z cyfryzacją, środowiskiem i płcią.

Mimo że program URBACT stosuje podejście „oddolne”, aby umożliwić miastom określenie ich własnych wyzwań, zasady horyzontalne (Karta praw podstawowych UE, równość płci, niedyskryminacja, zrównoważony rozwój, dostępność) nakreślone w art. 9 rozporządzenia (UE) 2021/1060 będą uwzględniane przez wszystkie sieci jako część kryteriów oceny przy wyborze projektów. Bieżące monitorowanie i ocena sieci będą miały na celu podkreślenie dobrych praktyk w tych obszarach. Specjalne szkolenia dotyczące równości płci, transformacji cyfrowej i działań w dziedzinie klimatu będą obowiązkowe dla wszystkich sieci.

Podobnie, cele określone w motywie 11 rozporządzenia (UE) 2021/1060 dotyczące włączania działań na rzecz różnorodności biologicznej do głównego nurtu polityki są istotne dla programu URBACT. Tematem tym zajmowało się kilka sieci URBACT III. Biorąc

pod uwagę strukturę programu, niemożliwe jest przypisanie konkretnych wydatków lub rodzajów działań do bioróżnorodności zgodnie z celami, lecz możliwe jest monitorowanie wkładu programu URBACT w realizację tych celów zgodnie z bieżącą oceną naszych działań (patrz dodatkowe wskaźniki w Ramach Wykonania).

Program URBACT IV, ze względu na fakt, iż kładzie główny nacisk na budowanie potencjału, nie będzie miał bezpośredniego wpływu na środowisko. Program URBACT nie podlegał więc strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (SEA), co potwierdza francuski dekret nr 2021-1000 z 31 lipca 2021 r.

[1] Zwłaszcza raport „Przyszłość miast” (ang. Future of Cities) (2019) sporządzony przez JRC oraz raport „Stan miast europejskich” (ang. State of the European Cities) (2016) autorstwa Komisji Europejskiej

[2] DG REGIO, Raport na temat jakości życia w miastach europejskich, Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2020

[3] Otrzymano łącznie 534 odpowiedzi, z czego 322 z miast.

[4] Wszystkie źródła dotyczą miast UE

[5] Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)/Komisja Europejska (2020), Miasta na świecie: Nowe spojrzenie na urbanizację str. 24

[6] Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) (2015), Zarządzanie miastem, Wydawnictwo OECD

[7] Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) (2013), Partnerstwa obszarów wiejskich i miejskich: Zintegrowane podejście do rozwoju gospodarczego, Wydawnictwo

OECD

[8] Obliczenia JRC na podstawie zbiorów danych GHSL.

[9] JRC (2019), Raport „Przyszłość miast”, str. 22

[10] Dekker et al., 2008; Peen et al., 2010 cytowane w JRC (2019), Raport „Przyszłość miast”, str. ?

[11] ESPON (2010), analiza celowa METROBORDER, str. 11

[12] JRC (2019), Raport „Przyszłość miast”, str. 62

[13] JRC (2019), Raport „Przyszłość miast”, str. 68

[14] EUROSTAT, 2016

- [15] Marinacci et al., 2017
- [16] UNECE, 2015
- [17] DG REGIO, Raport na temat jakości życia w miastach europejskich, Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2020, str. 47
- [18] JRC (2019), Raport „Przyszłość miast”
- [19] JRC (2019), Raport „Przyszłość miast”, str. 84
- [20] Poprzez wymianę, modernizację termiczną budynków, odzysk ciepła z wentylacji, inteligentne zarządzanie energią oraz stosowanie energooszczędnego oświetlenia i sprzętu RTV/AGD. "
- [21] JRC (2019), Raport „Przyszłość miast”
- [22] Na przykład, w Brukseli znajduje się ponad 50% gatunków flory występujących w Belgii.
- [23] Dane opracowane przez JRC z Platformy Danych Miejskich, dostępnej pod adresem: <https://urban.jrc.ec.europa.eu>.
- [24] DG REGIO (2016), Raport „Stan miast europejskich”
- [25] Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Program dotyczący gospodarki obiegowej w miastach i regionach
- [26] Agenda Miejska dla UE, Plan działania na rzecz gospodarki obiegowej, 2018
- [27] ESPON Dokument roboczy i skrócona wersja polityki (2018) „Terytorialny i miejski wymiar transformacji cyfrowej w Europie”
- [28] JRC (2019), Raport „Przyszłość miast”
- [29] Składka URBACT po pakcie amsterdamskim: Agenda miejska dla UE
- [30] Acemoglu et al., 2005; RodríguezPose, 2013
- [31] DG REGIO, Raport na temat jakości życia w miastach europejskich, Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2020, str. 92
- [32] JRC (2019), Raport „Przyszłość miast”
- [33] Elementy składowe tworzące strukturę podręcznika odzwierciedlają minimalne wymagania dotyczące wdrażania zintegrowanego rozwoju terytorialnego wspieranego przez politykę spójności zgodnie z art. 29 RWP
- [34] JRC (2020), Podręcznik zrównoważonych strategii miejskich
- [35] Definicja metody URBACT znajduje się na stronie <https://urbact.eu/toolbox-home>
- [36] Badanie dotyczące zintegrowanych planów działania (2019), grupa E40 dla URBACT
- [37] Wyniki samooceny partnerów z pierwszej rundy Sieci Planowania Działania

[38] 2018 Laboratorium miejskie na temat partycypacji w miastach

[39] Nowa Karta Lipska

[40] W tym, dostosowanie do odpowiednich strategii makroregionalnych i strategii dotyczących basenów morskich

[41] Rozporządzenie (UE) 2021/1060/ Rozporządzenie (UE) 2021/1058

[42] URBACT IV będzie używał terminu „zrównoważony rozwój miast” w znaczeniu zintegrowanego rozwoju terytorialnego skupionego na obszarach miejskich

1.3. Uzasadnienie wyboru celów polityki i celów charakterystycznych dla Interreg, odpowiadających im priorytetów, szczegółowych celów i form wsparcia, uwzględniając, w stosownych przypadkach, brakujące ogniwa w infrastrukturze transgranicznej

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. c)

Tabela 1

Wybrany cel polityki lub wybrany cel charakterystyczny dla Interreg	Wybrany określony cel	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
6. Interreg: Lepsze zarządzanie współpracą	ISO6.1. Zwiększenie możliwości instytucjonalnych władz publicznych, w szczególności tych, które są upoważnione do zarządzania określonym terytorium, oraz zainteresowanych stron (wszystkie aspekty)	PA1. Promowanie zintegrowanego zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich poprzez współpracę	Ogólnym celem programu URBACT IV zgodnie z art. 3 rozporządzenia UE 2021/1059 jest wzmocnienie skuteczności polityki spójności poprzez promowanie wymiany doświadczeń, innowacyjnych podejść i budowania potencjału. Program URBACT IV odpowiada na potrzeby władz miejskich w zakresie projektowania i wdrażania strategii i planów zrównoważonego rozwoju miast, zgodnie ze zintegrowanym, partycypacyjnym i opartym na danej lokalizacji podejściem, powielając dobre praktyki i projektując plany inwestycyjne dla innowacyjnych działań miejskich. Podejście to ma na celu wsparcie miast w spełnieniu wymogów art. 29 rozporządzenia UE nr 2021/1060. Jest to przede wszystkim wyzwanie

			<p>związane z budowaniem potencjału o charakterze przekrojowym, któremu URBACT chce sprostać poprzez tworzenie sieci transgranicznych, ogólne działania związane z budowaniem potencjału oraz pozyskiwanie i wymianę wiedzy. Biorąc pod uwagę fakt, że potrzeby i rozwiązania są przekrojowe, program URBACT IV będzie zawierał jeden cel przekrojowy. Program URBACT nie będzie bezpośrednio wspierać działań wdrożeniowych, ale ma na celu budowanie zdolności miast w zakresie zarządzania, tak aby mogły one skutecznie wdrażać strategie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w ramach różnych celów polityki spójności. W związku z tym, działania URBACT zostaną zaprogramowane w ramach celu szczegółowego Interreg: lepsze zarządzanie współpracą.</p>
--	--	--	--

2. Priorytety

Odniesienie: art. 17 ust. 3 lit. d) i e)

2.1. Priorytet: PA1- Promowanie zintegrowanego zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich poprzez współpracę

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. d)

2.1.1. Cel szczegółowy: ISO6.1. Zwiększenie możliwości instytucjonalnych władz publicznych, w szczególności tych, które są upoważnione do zarządzania określonym terytorium, oraz zainteresowanych stron (wszystkie aspekty)

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. e)

Cel szczegółowy 1 Interreg (ISO 1): lepsze zarządzanie współpracą poprzez zwiększenie możliwości instytucjonalnych władz publicznych i zainteresowanych stron w zakresie wdrażania miejskich strategii terytorialnych. Ze względu na fakt, że program, URBACT IV będzie sprzyjał budowaniu potencjału instytucjonalnego miast potrzebnego do wdrażania strategii terytorialnych, przyczyni się również bezpośrednio do realizacji PO5.

2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych, strategii makroregionalnych i strategii dotyczących basenów morskich, w stosownych przypadkach

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. e) (i), art. 17 ust. 9 lit. c) (ii)

Aby osiągnąć ten cel, program URBACT IV ustanowił trzy cele:

1) Wykorzystanie sieci transgranicznych do poprawy zdolności miast europejskich w zakresie:

- **współtworzenia i realizowania zintegrowanych planów działania związanych ze wspólnymi wyzwaniami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich**
- **przekazywania ustalonych dobrych praktyk miejskich**
- **projektowania planów inwestycyjnych w celu powielania elementów Innowacyjnych Działań Miejskich**

Oczekiwane rezultaty: poprawa polityki lokalnej poprzez działania lokalne zaprojektowane w ramach zintegrowanego planu działania oraz ponowne wykorzystanie dobrych praktyk, zwiększenie zdolności miast korzystających z narzędzi terytorialnych [1] do ich wykorzystania, poprawa wdrażania działań dzięki testowaniu, promowanie powielania innowacyjnych działań poprzez plany inwestycyjne z wykorzystaniem funduszy i programów polityki spójności.

Cel 1 - Działania:

W ramach **Sieci Planowania Działań** praktycy miejscy będą współtworzyć Zintegrowane Plany Działania wraz z lokalną grupą URBACT, w skład której wchodzi wszystkie zainteresowane strony (różne wydziały miasta, różne szczeble władzy, różne sektory istotne dla polityki i grupy docelowe). Zintegrowany Plan Działania, jako kluczowy wynik prac każdego miasta, będzie uwzględniał minimalne wymogi określone w art. 29 rozporządzenia UE 2021/1060, jak również główne zasady Nowej Karty Lipskiej,

zapewniając wspólne podejście do zrównoważonego rozwoju miast w ramach polityki spójności. Większy nacisk będzie również kładziony na realizację programu i finansowanie, w szczególności z funduszy spójności, ponieważ sieci będą mogły testować i eksperymentować z działaniami na mniejszą skalę w ramach Zintegrowanych Planów Działania. Wszystkie miasta w Europie mogą przystąpić do Sieci Planowania Działań, zgodnie z art. 3 ust. 3b rozporządzenia UE 2021/1059. Sieci Planowania Działań będą wspierać miasta zgodnie z art. 11.

Sieci Transferowe będą wspierać przekazywanie zatwierdzonych dobrych praktyk miejskich poprzez dopracowaną metodologię z dodatkowym naciskiem na wspieranie procesu skalowania dobrych praktyk, w miarę możliwości, poprzez powiązania z funduszami polityki spójności i innymi programami finansowania.

Mechanizm transferu innowacji jest skierowany w szczególności do miast, które dążą do opracowania planu inwestycyjnego w celu powielenia projektów działań innowacyjnych z wykorzystaniem programów polityki spójności i/lub innych europejskich i krajowych środków publicznych lub prywatnych. Mechanizm transferu będzie opierał się na działaniach pilotażowych opracowanych w ramach programu URBACT III. Mechanizm zostanie skoordynowany z Europejską Inicjatywą Miejską w celu rozpowszechniania innowacji i wspierania miast w przekazywaniu innowacyjnych praktyk.

Sieci URBACT będą wspierane przez międzynarodowych ekspertów w dziedzinie zintegrowanego zrównoważonego rozwoju miast. Wiedza specjalistyczna obejmuje zarówno tematykę miejską sieci, jak i narzędzia oraz metody wymiany i pozyskiwania wiedzy.

2) Zwiększenie zdolności interesariuszy miejskich w zakresie projektowania i wdrażania polityki, praktyk i innowacji dotyczących zrównoważonego rozwoju miejskiego [2] w sposób zintegrowany, partycypacyjny i oparty na danej lokalizacji [3]

Oczekiwane rezultaty: Praktycy miejscy poszerzyli swoją wiedzę i możliwości w odniesieniu do zintegrowanych strategii zrównoważonego rozwoju miast. Zwiększyła się również

świadomość całej społeczności URBACT na temat redukcji emisji dwutlenku węgla i uwzględniania kwestii dotyczących płci. Lokalni interesariusze, główni partnerzy i eksperci poprawili swoją zdolność do korzystania z narzędzi cyfrowych w swoich sieciach oraz do wprowadzania innowacji.

Cel 2 - Działania:

Na poziomie programu URBACT będą wdrożone działania związane z budowaniem potencjału, takie jak Uniwersytety URBACT, kampusy krajowe oraz stałe i dedykowane wsparcie dla wszystkich beneficjentów. Uczestnicy będą wspólnie pracować nad doskonaleniem umiejętności potrzebnych do projektowania i wdrażania zintegrowanych planów działania na rzecz zrównoważonego rozwoju miast.

URBACT IV zwiększy ofertę budowania potencjału związanego z technologiami cyfrowymi, ekologią i płcią jako elementami przekrojowymi dla wszystkich sieci i działań w ramach programu. Budowanie potencjału w tych obszarach tematycznych może mieć formę szkoleń dostępnych dla wszystkich beneficjentów URBACT lub szkoleń organizowanych jednorazowo w okresie funkcjonowania sieci. Zapewniona jest komplementarność z działaniami w zakresie budowania potencjału Europejskiej Inicjatywy Miejskiej; a w przypadku stwierdzenia synergii organizowane będą wspólne szkolenia.

Budowanie potencjału na poziomie programu będzie wspierane przez międzynarodowych ekspertów w dziedzinie zintegrowanego zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz w dziedzinie ekologii, cyfryzacji i równości płci.

3) Zapewnienie praktykom miejskim i decydom politycznym dostępu do wiedzy i doświadczeń URBACT w celu wykorzystania ich w lokalnej, regionalnej, krajowej i europejskiej polityce miejskiej, w szczególności poprzez Europejską Inicjatywę Miejską, oraz przyczynienie się do realizacji agendy miejskiej dla UE

Oczekiwane rezultaty: praktycy miejscy i decydenci w coraz większym stopniu korzystają z wiedzy URBACT, a doświadczenia miast URBACT stanowią inspirację dla lokalnej, regionalnej, krajowej i europejskiej polityki miejskiej.

Cel 3 - Działania:

Program URBACT będzie odgrywał rolę pośrednika wiedzy - łączącego podmioty miejskie w celu ułatwienia wymiany wiedzy w powiązaniu z Europejską Inicjatywą Miejską, oraz „producenta” wiedzy - tworzącego nowe produkty w oparciu o istniejące doświadczenia URBACT oraz doświadczenia z Europejskiej Inicjatywy Miejskiej i uzupełniających projektów/programów europejskich

Spółeczności tematyczne: umożliwiają miastom spotkania i wymianę wiedzy w zakresie obszarów tematycznych obejmujących wszystkie sieci URBACT, łącznie ze sprawami dotyczącymi ekologii, cyfryzacji i równouprawnienia płci. Wymiana wiedzy zapewni bardziej zintegrowane podejście do tematu partnerstwa i pozwoli na aktualną analizę polityki miejskiej i praktyk miejskich, której wyniki będzie można przekazać poza sieć URBACT, w szczególności za pośrednictwem Europejskiej Inicjatywy Miejskiej i w formie wkładu w agendę miejską dla UE.

Wymiana wiedzy na temat polityki miejskiej UE: Celem URBACT IV będzie inspirowanie i informowanie o polityce miejskiej poprzez udostępnianie wiedzy szerszej europejskiej społeczności miejskiej, w szczególności poprzez Europejską Inicjatywę Miejską. Program URBACT przyczyni się również do realizacji agendy miejskiej dla UE poprzez udział w UDG oraz wdrażanie konkretnych i zatwierdzonych działań w ramach partnerstw lub innych form współpracy.

Wsparcie merytoryczne jest udzielane w celu budowania i zarządzania wiedzą na temat zrównoważonego rozwoju miast. **Strona internetowa URBACT** będzie funkcjonować jako centrum wiedzy zapewniające swobodny dostęp do wiedzy, dobrych praktyk i know-how w zakresie priorytetów tematycznych. Strona będzie połączona z platformą wymiany wiedzy Europejskiej Inicjatywy

Miejskiej, a wybrane efekty prac zostaną udostępnione na platformie Inicjatywy. Oprócz strategicznej współpracy z Europejską Inicjatywą Miejską, program URBACT IV będzie współpracował z innymi organizacjami (programami, sieciami itp.) działającymi w obszarze zrównoważonego rozwoju miast.

Krajowe Punkty URBACT [4] są odpowiedzialne za informowanie o działaniach URBACT i rozpowszechnianie wyników URBACT na poziomie krajowym w języku lokalnym. Odgrywają one istotną rolę w zakresie przekazywania wiedzy URBACT krajowym i regionalnym interesariuszom oraz promowania uczestnictwa w sieciach i zaangażowania w działania związane z budowaniem potencjału. Krajowe Punkty URBACT mogą również wspierać wysiłki na rzecz budowania potencjału programu na poziomie krajowym, dostosowywać metody i narzędzia programu oraz tłumaczyć je na język lokalny. Ich celem jest również powiązanie z wymogami i programami polityki spójności jako uzupełnienie punktów kontaktowych Europejskiej Inicjatywy Miejskiej. Zgodnie z założeniami „Wdrażania Nowej Karty Lipskiej”, państwa członkowskie mają obowiązek poszukiwać wspólnej narracji i dokonać jasnego podziału zadań oraz, w miarę możliwości, wprowadzić tę samą strukturę przy tworzeniu krajowych punktów kontaktowych URBACT, Europejskiej Inicjatywy Miejskiej i wszelkich innych krajowych punktów miejskich.

UWAGA: rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą nieczynienia znaczącej szkody środowisku (DNSH), gdyż ze względu na swój charakter nie przewiduje się, by miały znacząco negatywny wpływ na środowisko.

[1] W rozumieniu art. 22 rozporządzenia RWP.

[2] W rozumieniu art. 28 rozporządzenia (UE) 2021/1060 i art. 11 rozporządzenia (UE) 2021/1058

[3] Zgodnie z zasadami Nowej Karty Lipskiej

[4] Każde państwo członkowskie/partner wyznacza, w porozumieniu z Instytucją Zarządzającą, podmiot publiczny lub równoważny lub podmiot o charakterze niezarobkowym w swoim kraju, który będzie działał jako Krajowy Punkt URBACT. Warunki tego powołania zostaną określone w umowie pomiędzy wybranym organem a Instytucją Zarządzającą. Jeśli państwo członkowskie/partner nie jest w stanie wyznaczyć takiego organu lub jeśli nie istnieje taki odpowiedni organ publiczny, Instytucja Zarządzająca może ogłosić otwarty przetarg

2.1.1.1b. Definicja pojedynczego beneficjenta lub ograniczona lista beneficjentów oraz procedura przyznawania pomocy

Źródło: art. 17 ust. 9 lit. C) (i)

2.1.1.2. Wskaźniki

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. e) (ii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iii)

Tabela 2 - Wskaźniki realizacji

Priorytet	Cel szczegółowy	Identyfikator	Wskaźnik	Jednostka miary	Etap kluczowy (2024)	Cel (2029)
PA1	ISO6.1	OI3	Udział w wydarzeniach na poziomie programu mających na celu przekazywanie wiedzy	Liczba	1080	4410
PA1	ISO6.1	OI1	Artykuł 11 miasta uczestniczące w sieciach URBACT	Liczba	143	352
PA1	ISO6.1	RCO85	Udział we wspólnych programach szkoleniowych	Uczestnictwo	500	2400
PA1	ISO6.1	RCO83	Wspólnie opracowane strategie i plany działania	Strategia/plan działania	0	640

Tabela 3 - Wskaźniki realizacji

Priorytet	Cel szczegółowy	Identyfikator	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość początkowa	Rok odniesienia	Cel (2029)	Źródło danych	Uwagi
PA1	ISO6.1	RI3	Osoby posiadające większą wiedzę URBACT dzięki udziałowi w wydarzeniach na poziomie programu mających na celu przekazywanie wiedzy	Liczba	0,00	2021	3528,00	Ankieta samooceny	
PA1	ISO6.1	RI1	Wspólne strategie i plany działania podjęte przez organizacje korzystające z funduszy polityki spójności	Liczba	0,00	2021-2029	230,00	System informacji o programie i badania	
PA1	ISO6.1	RC R81	Zakończenie wspólnych programów szkoleniowych	Uczestnictwo	0,00	2021-2027	1920,00	Certyfikat	
PA1	ISO6.1	RC R79	Wspólne strategie i plany działania podjęte przez organizacje	Wspólna strategia /plan działania	0,00	2021-2027	512,00	Ankieta	

2.1.1.3. Główne grupy docelowe

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. e) (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iv)

Trzy różne cele programu URBACT IV mają częściowo różne grupy docelowe.

1) Wykorzystanie sieci transgranicznych do poprawy zdolności miast europejskich w zakresie:

- **współtworzenia i realizowania zintegrowanych planów działania związanych ze wspólnymi wyzwaniami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich**
- **dostosowywania i przekazywania ustalonych dobrych praktyk miejskich**
- **projektowania planów inwestycyjnych w celu powielania elementów Innowacyjnych Działań Miejskich**

Głównymi beneficjentami działań realizowanych w ramach tego pierwszego celu będą miasta z państw członkowskich UE 27, Norwegii i Szwajcarii oraz krajów objętych Instrumentem Pomocy Przedakcesyjnej, które pragną opracować zintegrowane strategie i plany działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. „Miasto” beneficjent odnosi się do reprezentującej go publicznej jednostki samorządu terytorialnego:

- miasta, gminy, mniejsze miejscowości;
- agencje lokalne zdefiniowane jako publiczne lub półpubliczne organizacje utworzone przez miasto, będące częściowo lub całkowicie własnością władz miasta, odpowiedzialne za projektowanie i wdrażanie określonej polityki (rozwój gospodarczy, dostawy energii, usługi zdrowotne, transport itp.);
- infra-miejskie szczeble władzy, takie jak okręgi miejskie i gminy, w przypadku gdy są one reprezentowane przez instytucję polityczno-administracyjną posiadającą kompetencje w zakresie tworzenia i wdrażania polityki w obszarze polityki objętym daną siecią URBACT, w którą chcą się zaangażować;
- władze metropolitalne i zorganizowane aglomeracje w przypadkach, gdy są one reprezentowane przez instytucję polityczno-administracyjną posiadającą delegowane kompetencje w zakresie tworzenia i wdrażania polityki w obszarze polityki objętym daną siecią URBACT.

Specyfika miast objętych Instrumentem Pomocy Przedakcesyjnej uczestniczących w URBACT zostanie uwzględniona w ramach specjalnej analizy zapotrzebowania. Miasta otrzymają wsparcie na potrzeby opracowania zintegrowanych planów działania w zakresie SUD oraz będą miały możliwość wymiany doświadczeń z podobnymi miastami w UE, które wspierają przygotowanie tych krajów do przystąpienia do UE. Taka grupa docelowa skorzysta z dedykowanego procesu budowania potencjału, komunikacji i wsparcia Krajowego Punktu URBACT.

Ponadto, szereg partnerów spoza miasta kwalifikuje się do działań realizowanych w ramach Celu 1. Lista pozostałych uprawnionych beneficjentów jest następująca:

- władze wojewódzkie, regionalne i krajowe, w przypadku spraw miejskich;
- uniwersytety i ośrodki badawcze, w przypadku spraw miejskich;
- Instytucje Zarządzające Funduszami Polityki Spójności.

Wszystkie sieci URBACT będą połączone z Europejską Inicjatywą Miejską. W szczególności, prace Sieci Planowania Działań nad rozwijaniem zdolności miast do współtworzenia zintegrowanych planów działań miejskich są istotne dla wielu miast pracujących nad zrównoważonym rozwojem obszarów miejskich, o czym mowa w art. 11 rozporządzenia w sprawie EFRR. Wymagane będzie zaangażowanie miast zgodnie z art. 11 oraz innych miast korzystających z funduszy polityki spójności, jak również dostosowanie się przez nie do charakterystyki polityki spójności. Podjęte zostaną starania, aby zainteresować miasta, które nie uczestniczyły jeszcze w sieciach URBACT oraz mniejsze miasta, dla których tworzenie sieci międzynarodowych wymaga dodatkowych nakładów. Równowaga między miastami z bardziej i mniej rozwiniętych regionów UE zostanie zapewniona i będzie monitorowana przy użyciu kryteriów kwalifikowalności w zaproszeniach do składania wniosków.

2) Zwiększenie zdolności interesariuszy miejskich w zakresie projektowania i wdrażania polityki, praktyk i innowacji dotyczących zrównoważonego rozwoju miejskiego [1] w sposób zintegrowany, partycypacyjny i oparty na danej lokalizacji

Jest to cel przekrojowy dla całego programu URBACT IV, w związku z czym grupa docelowa będzie dość szeroka. Z jednej strony, grupa docelowa dotyczy beneficjentów wszystkich sieci URBACT i lokalnych interesariuszy - członków Lokalnej Grupy URBACT i wybranych urzędników miejskich. Z drugiej strony, grupa docelowa obejmuje również inne podmioty miejskie, takie jak miasta nieobjęte programem URBACT, które wdrażają art. 11, działania innowacyjne lub część agendy miejskiej dla UE.

3) Zapewnienie praktykom miejskim i decydom politycznym dostępu do wiedzy i doświadczeń URBACT w celu wykorzystania ich w regionalnej, krajowej i europejskiej polityce miejskiej, w szczególności poprzez Europejską Inicjatywę Miejską, oraz przyczynienie się do realizacji agendy miejskiej dla UE

W oparciu o zaproponowane rozróżnienie między działaniami związanymi z przekazywaniem wiedzy w ramach programu URBACT a działaniami w ramach Europejskiej Inicjatywy Miejskiej, istnieją dwie wyraźne i odrębne grupy docelowe, do których kierowana jest wymiana wiedzy i know-how. Zapewnienie praktykom miejskim i decydom politycznym dostępu do wiedzy tematycznej URBACT:

a) Miasta, władze miejskie/politycy, lokalni praktycy i władze regionalne jako cel działań polegających na przekazywaniu dobrych praktyk i wyników projektów, w szczególności te podmioty, które nie są zaangażowane w sieci URBACT.

Zapewnienie, że wiedza tematyczna URBACT przyczyni się do rozwoju polityki miejskiej, w szczególności polityki krajowej i unijnej:

b) Docelowi odbiorcy i zarząd Europejskiej Inicjatywy Miejskiej

c) Agenda miejska dla odbiorców docelowych w UE, zarządu i partnerstwa.

Dzięki takim inicjatywom, program URBACT przyczynia się do działań skierowanych do decydentów na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim zaangażowanych w zrównoważony rozwój obszarów miejskich, „przekładając” treść programu URBACT na realny wkład w politykę.

[1] W rozumieniu art. 28 rozporządzenia (UE) 2021/1060 i art. 11 rozporządzenia (UE) 2021/1058

2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów docelowych, w tym planowane wykorzystanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), RLKS lub innych instrumentów terytorialnych

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. e) (iv)

Program URBACT obejmuje całe terytorium krajów uczestniczących i jest otwarty dla miast każdej wielkości. Program URBACT wspiera w szczególności władze miejskie od poziomu dzielnicy do poziomu miejskiego obszaru funkcjonalnego, w zależności od poruszanego tematu i wpływu, jaki można osiągnąć. Program obejmuje powiązania miejsko-wiejskie i transgraniczne funkcjonalne obszary miejskie.

Wspieranie zrównoważonego rozwoju miast poprzez zintegrowane, partycypacyjne i oparte na danej lokalizacji podejście stanowi istotę URBACT IV. Program URBACT IV ma na celu wspieranie procesu budowania potencjału, tworzenia sieci, zdobywania wiedzy i testowania rozwiązań, lecz bez bezpośredniego finansowania wdrażania strategii zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich ani planów działania.

Mimo że program nie będzie korzystał ze Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), RLKS ani innych instrumentów

terytorialnych, jego celem jest budowanie potencjału wszystkich miast UE, w tym tych, które będą wykorzystywać te narzędzia do realizacji swojej strategii zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (art. 11 rozporządzenia (UE) 2021/1058).

Działania takie są podejmowane w ramach Sieci Planowania Działań oraz jako część czynności związanych z budowaniem potencjału na poziomie programu. Ze względu na fakt, że wdrażanie wspomnianych narzędzi często zależy od ram krajowych lub regionalnych, ważną rolę odegrają wydarzenia na szczeblu krajowym oraz Krajowe Punkty URBACT.

2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. e) (v)

Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych. Specyfika programu URBACT, a przede wszystkim fakt, że wspierane przez program operacje nie generują przychodów, nie pozwala na wykorzystanie instrumentów finansowych.

2.1.1.6. Orientacyjny podział środków z programu UE na poszczególne rodzaje interwencji

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. e) (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) (v)

Tabela 4 - Wymiar 1 - pole interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusze	Kod	Kwota (EUR)
PA1	ISO6.1	EFRR	173. Zwiększenie możliwości instytucjonalnych władz publicznych i zainteresowanych stron w zakresie realizacji projektów i inicjatyw dotyczących - transgranicznej, transnarodowej, morskiej i międzyregionalnej współpracy terytorialnej-	79.769.799,00

PA1	ISO6.1	IPA III	173. Zwiększenie możliwości instytucjonalnych władz publicznych i zainteresowanych stron w zakresie realizacji projektów i inicjatyw dotyczących - transgranicznej, transnarodowej, morskiej i międzyregionalnej współpracy terytorialnej-	5.000.000,00
-----	--------	---------	--	--------------

Tabela 5 - Wymiar 2 - forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusze	Kod	Kwota (EUR)
PA1	ISO6.1	IPA III	01. Dotacje	5.000.000,00
PA1	ISO6.1	EFRR	01. Dotacje	79.769.799,00

Tabela 6 - Wymiar 3 - terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusze	Kod	Kwota (EUR)
PA1	ISO6.1	IPA III	26. Inne podejście - Miasta, miejscowości i przedmieścia	5.000.000,00
PA1	ISO6.1	EFRR	26. Inne podejście - Miasta, miejscowości i przedmieścia	79.769.799,00

3. Plan finansowy

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. f)

3.1. Środki finansowe według roku

Tabela 7 - Źródło: art. 17 ust. 3 lit. g)(i), art. 17 ust. 4 lit. a)-d)

Fundusze	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem
EFRR	0,00	13.627.089,00	13.845.981,00	14.069.251,00	14.296.986,00	11.846.778,00	12.083.714,00	79.769.799,00
IPA III	0,00	839.033,00	861.750,00	873.234,00	890.708,00	760.023,00	775.252,00	5.000.000,00

Fundusze	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem
Ogółem	0,00	14.466.12 2,00	14.707. 731,00	14.942.48 5,00	15.187.69 4,00	12.606.80 1,00	12.858.96 6,00	84.769.799, 00

3.2. Środki finansowe ogółem według funduszy i metod współfinansowania krajowego

---

Tabela 8 - Źródło: art. 17 ust. 3 f)(ii), art. 17 ust. 4 lit. a)-d)

Cel polityki	Priorytet	Fundusze	Podstawa obliczenia wsparcia UE (całkowity koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)=(a1)+(a2)	Orientacyjny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Orientacyjny podział odpowiednika krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa współfinansowania (f)=(a)/(e)	Wkład państw trzecich
					bez pomocy technicznej zgodnie z art. 27 ust. 1 (a1)	dla pomocy technicznej zgodnie z art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowy organ publiczny (c)	Krajowy organ prywatny (d)			
6	PA1	EFRR	Ogółem	79.769.799,00	73.860.925,00	5.908.874,00	23.133.738,00	23.133.738,00	0,00	102.903.537,00	77,5190059794%	102.934,00
6	PA1	IPA III	Ogółem	5.000,00	4.629.630,00	370.370,00	160.000,00	160.000,00	0,00	5.160,00	96,8992248062%	0,00
	Ogółem	EFRR		79.769.799,00	73.860.925,00	5.908.874,00	23.133.738,00	23.133.738,00	0,00	102.903.537,00	77,5190059794%	102.934,00
	Ogółem	IPA III		5.000,00	4.629.630,00	370.370,00	160.000,00	160.000,00	0,00	5.160,00	96,8992248062%	0,00
	Suma całkowita			84.769.799,00	78.490.555,00	6.279.244,00	23.293.738,00	23.293.738,00	0,00	108.063.537,00	78,4444053502%	102.934,00

4. Działania podejmowane w celu zaangażowania odpowiednich partnerów programowych w opracowanie programu Interreg oraz obowiązki partnerów programowych w związku z wdrażaniem, monitorowaniem i oceną

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. g)

Rola odpowiednich partnerów w przygotowaniu i realizacji programu współpracy

Partnerstwo od zawsze stanowiło kluczową cechę programu URBACT. Zasady, które należy uwzględnić, zostały określone w europejskim kodeksie postępowania w zakresie partnerstwa [rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r.], który nadal obowiązuje, w art. 8 rozporządzenia (UE) 2021/1060 określającym minimalne wymogi oraz w art. 30 rozporządzenia (UE) 2021/1059 dotyczącym roli komitetu monitorującego.

Wskazanie odpowiednich partnerów

Program URBACT dysponuje szeroką bazą geograficzną obejmującą wszystkie państwa członkowskie i państwa partnerskie. Tak szeroki zasięg wymaga skoordynowanego podejścia do zasady partnerstwa, które powinno działać na kilku poziomach:

Poziom programu - właściwe władze krajowe / podmioty polityki spójności, takie jak Europejska Inicjatywa Miejska, Komisja Europejska, Europejski Komitet Regionów, inne programy Interreg / inne właściwe organy na poziomie UE, w tym sieci, stowarzyszenia / organy UE odpowiedzialne za stosowanie zasad horyzontalnych

Poziom krajowy - odpowiednie władze krajowe posiadające kompetencje w zakresie zrównoważonego rozwoju miast / krajowi przedstawiciele uczelni, ośrodków badawczych / uznane w kraju organizacje partnerów społecznych / stowarzyszenia miast i władz lokalnych / uznane w kraju stowarzyszenia przedsiębiorców / krajowe organy odpowiedzialne za stosowanie zasad horyzontalnych

Poziom niższy niż krajowy - władze regionalne / instytucje zarządzające programami polityki spójności / władze lokalne / miasta / sieci i stowarzyszenia miejskie / podmioty działające w obszarze zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich

Projekt programu współpracy

Komitet programowy, grupa zadaniowa i punkty krajowe

Program URBACT IV jest współtworzony przez Komitet Programowy. W Komitecie Programowym obecne są wszystkie państwa członkowskie i partnerskie URBACT III (z wyjątkiem Wielkiej Brytanii).

Członkowie Komitetu Programowego to w większości władze krajowe lub regionalne, lecz w skład organu wchodzi również europejskie organizacje reprezentujące miasta, takie jak sieci Eurocities i Rada Gmin i Regionów Europy, oraz instytucje europejskie, takie jak Komisja Europejska i Komitet Regionów. Grupa spotkała się kilkakrotnie osobiście i w formie online, a sporządzone przez nią dokumenty były umieszczane na wspólnej przestrzeni roboczej Basecamp. Ta wspólna przestrzeń robocza służyła również jako ciągły kanał informacji zwrotnej, gdzie teksty były przekazywane i omawiane pomiędzy poszczególnymi spotkaniami.

Spotkania Komitetu Programowego były organizowane przez Grupę Zadaniową. Członkami Grupy Zadaniowej były Komisja Europejska, instytucja zarządzająca URBACT i wspólny sekretariat oraz państwa członkowskie, które sprawowały prezydencję w Radzie w trakcie trwania programu.

Krajowe Punkty URBACT zostały wykorzystane do promowania badania URBACT IV wśród krajowych interesariuszy, których uwagi i sugestie dotyczące określenia celów i działań dla URBACT IV zostały uwzględnione.

Szczegółowe zadania w zakresie przygotowania Programu Współpracy w ramach partnerstwa

i) Analiza i określenie potrzeb

W okresie od 19 lutego do 19 marca 2020 r. uruchomiono ankietę zawierającą pytania dotyczące wyzwań stojących przed miastami i sposobów ich rozwiązywania, a także pomysłów na przyszłe obszary zainteresowania i działania w ramach URBACT IV. W ciągu jednego miesiąca ankietę zebrała imponującą liczbę 532 odpowiedzi z prawie wszystkich krajów członkowskich URBACT. Najwięcej odpowiedzi (322) pochodziło z miast. Ponadto, odpowiedzi dobrze się rozkładały

w miastach o różnej wielkości - od miast liczących mniej niż 20 000 mieszkańców, po miasta liczące ponad dwa miliony. Pozostałe odpowiedzi pochodziły od stowarzyszeń miast, instytucji zarządzających, państw członkowskich i partnerskich, Krajowych Punktów URBACT, władz regionalnych, organizacji pozarządowych, instytutów badawczych i uniwersytetów, firm prywatnych i obywateli.

ii) Określenie celów, priorytetów, działań i wskaźników

Członkowie Komitetu Programowego są odpowiedzialni za uzgodnienie tych aspektów.

iii) Przydział środków finansowych

Po zatwierdzeniu budżetu programu, Komitet Programowy decyduje o jego strukturze budżetowej i określa kwoty finansowania, które mają być przeznaczone na każdy rodzaj działania.

iv) Konsultacje na szczeblu europejskim

W ścisłej koordynacji z Europejską Inicjatywą Miejską określono organizacje ogólnoeuropejskie i europejskie programy międzyregionalne, których dotyczy program URBACT IV, w szczególności w celu ustanowienia i zaprojektowania programu URBACT, który stanowi uzupełnienie innych inicjatyw miejskich na poziomie UE. Wydarzenie URBACT zostało zorganizowane 14 stycznia 2021 r. w celu przeprowadzenia konsultacji z partnerami i zapewnienia, że program w jak największym stopniu odpowiada na ich potrzeby. Ponadto, treść projektu Komitetu Programowego była dostępna na stronie internetowej URBACT przez okres 3 miesięcy, aby umożliwić zainteresowanym stronom na terenie UE zgłoszenie uwag.

Oprócz otwartych konsultacji, państwa członkowskie i partnerskie przeprowadziły w ciągu całego roku 2021 szczegółowe konsultacje

na poziomie krajowym w oparciu o projekt programu współpracy zgodnie z własnymi wymogami prawnymi.

Odpowiedni partnerzy, w szczególności beneficjenci, członkowie Komitetu Monitorującego i Krajowych Punktów URBACT, będą regularnie zaangażowani w przygotowywanie zaproszeń do składania wniosków, monitorowanie postępów programu, sporządzanie sprawozdań końcowych z wykonania, działania ewaluacyjne.

Wdrożenie i monitoring Programu Współpracy

Komitet Monitorujący

Komitet Monitorujący (KM) zostanie powołany w celu dokonania jasnych i przejrzystych ustaleń dotyczących zarządzania programem. W skład Komitetu wejdą przedstawiciele Komisji, państw członkowskich, państw partnerskich, krajów objętych Instrumentem Pomocy Przedakcesyjnej, Komitetu Regionów oraz Rady Gmin i Regionów Europy. Komitet Monitorujący będzie dążyć do promowania równości płci w ramach swojej struktury. Informacje na temat składu Komitetu Monitorującego zostaną podane do wiadomości publicznej, a każdy z członków zostanie poproszony o podpisanie oświadczenia o poufności i braku konfliktu interesów. W celu zapewnienia komplementarności z Europejską Inicjatywą Miejską, sekretariat Inicjatywy zostanie zaproszony do obserwowania posiedzeń Komitetu Monitorującego, a jednostka zarządzająca i sekretariat URBACT zostaną zaproszone do obserwowania grupy sterującej Inicjatywą. Inne organy i programy UE mogą być zapraszane do udziału w posiedzeniach w zależności od potrzeb.

Zgodnie z badaniem programu URBACT III przeprowadzonym przez Komitet Monitorujący we wrześniu-październiku 2019 roku, Instytucja Zarządzająca URBACT IV będzie dążyć do nawiązania lepszej współpracy, interaktywności i wspólnego podejmowania decyzji w ramach Komitetu poprzez wspólne tworzenie rozwiązań, zapewnienie przejrzystości, adaptacyjność, elastyczność i wyznaczanie celów do realizacji. Spotkania Komitetu będą

organizowane z myślą o wymianie spostrzeżeń na temat strategicznego kierunku i treści związanych ze sprawami miejskimi, łącznie z prezentacjami sieci, szczegółowymi rozmowami dotyczącymi kapitalizacji tematycznej, wizjami lokalnymi. Odpowiednie połączenie spotkań fizycznych lub online, pisemnych procedur i wymiany wiedzy na platformie Basecamp ma kluczowe znaczenie. Wspólne zarządzanie oznacza, że członkowie Komitetu Monitorującego mają możliwość przedstawienia własnego punktu widzenia, nie tylko na temat wdrażania programu URBACT, ale także potrzeb miast, priorytetów tematycznych oraz powiązań programu z Europejską Inicjatywą Miejską i polityką spójności, zarówno w ich krajach, jak i na poziomie europejskim.

Komitet Monitorujący uzgodni regulamin, który w jasny i przejrzysty sposób nakreśli wewnętrzne ustalenia dotyczące Komitetu Monitorującego.

Miejski wymiar polityki regionalnej i koordynacja z Europejską Inicjatywą Miejską

W latach 2021-2027, znaczny odsetek środków w ramach polityki spójności zostanie wydany na obszary miejskie, przy czym dedykowany odsetek (co najmniej 8% środków EFRR) zostanie przeznaczony na zintegrowany zrównoważony rozwój obszarów miejskich z decyzyjną rolą władz miejskich. Obszary te są określane jako miasta „zgodnie z artykułem 11” [1].

Europejska Inicjatywa Miejska ustanowiona na mocy art. 12 rozporządzenia (UE) 2021/1058 jest ukierunkowana na miasta zainteresowane/zaangażowane w politykę spójności, zgodnie z art. 11, działania innowacyjne, instytucje zarządzające oraz miasta URBACT i UAEU, oraz inne zainteresowane strony.

W fazie wdrażania programu, przeprowadzono szeroko zakrojone dyskusje, zarówno dwustronnie, jak i za pośrednictwem grup zadaniowych i Komitetu Programowego, w celu zapewnienia komplementarności działań URBACT i Europejskiej Inicjatywy Miejskiej. Specjalny mechanizm koordynujący zostanie ustanowiony pomiędzy Europejską Inicjatywą Miejską a URBACT, aby zapewnić

ciągłą koordynację i komplementarność podczas realizacji programu.

Europejska Inicjatywa Miejska będzie nadal odpowiedzialna za specjalne finansowanie działań innowacyjnych. Ponadto będzie istniał szeroki zakres możliwości finansowania strategii zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Udostępniono także odpowiednie fundusze i programy w ramach zarządzania dzielonego (EFRR, EFS, EFRROW, EFMR, Interreg, JTF) lub zarządzania bezpośredniego, takie jak Horyzont Europa czy LIFE, które zapewnią wsparcie finansowe dla różnych rodzajów działań.

Synergia z innymi programami

Oprócz koordynacji z Europejską Inicjatywą Miejską, program URBACT IV będzie współpracował z innymi programami współpracy międzyregionalnej Interreg Europe, Interact i ESPON w celu przekazania swojego know-how i stworzenia synergii dla następujących działań:

- Dwustronne wydarzenia związane ze współpracą (Europejski Tydzień Regionów i Miast, wydarzenia tematyczne itp.);
- Wspólne działania w zakresie kapitalizacji i rozpowszechniania wiedzy;
- Wspólnie organizowane wystawy, warsztaty, działania informacyjne / uświadamiające dotyczące rozwoju terytorialnego.

Ocena programu współpracy

W celu ewaluacji programu zostanie powołana Grupa Sterująca ds. Oceny. Grupa Sterująca będzie się spotykać na wszystkich kluczowych etapach monitorowania planu ewaluacji. Oprócz spotkań bezpośrednich, członkowie grupy będą przekazywać informacje zwrotne na temat sprawozdań, zakresu zadań itp. Grupa Sterująca ds. Oceny uwzględni interesy wszystkich głównych zainteresowanych stron/partnerów oraz zagwarantuje

zaangażowanie instytucji, które mogą być zmuszone do działania w oparciu o konkretne zalecenia. Podczas dokonywania ciągłych ocen różnych elementów programu, program URBACT IV będzie współpracował bezpośrednio ze swoimi partnerami miejskimi.

[1] Nazwa wynika z faktu, że otrzymują środki w ramach polityki spójności na potrzeby realizacji zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) 2021/1058.

5. Podejście do komunikacji i widoczności programu Interreg (cele, docelowi odbiorcy, kanały komunikacyjne, w tym zasięg w mediach społecznościowych, w stosownych przypadkach, planowany budżet i odpowiednie wskaźniki monitorowania i oceny)

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. h)

Niniejszy zarys strategii komunikacji ma wspomóc program URBACT w osiągnięciu ogólnego celu i założeń przedstawionych w punkcie 2.1.2.

Zarys strategii stanowi ramy dla opracowania bardziej szczegółowych planów komunikacji w trakcie realizacji programu. Komitet Programowy przeznaczy całkowity budżet w wysokości 5,345 mln EUR na cele związane z komunikacją i widocznością w latach 2021-2029. Budżet ten stanowi 5,7% całkowitego budżetu programu.

Cele komunikacyjne

Cele zostały opracowane w taki sposób, aby obejmowały pełny cykl programowy, dlatego poszczególne cele mogą być w danym momencie priorytetowe.

1. Zwiększenie świadomości na temat charakterystyki programu wśród szerokiego grona (potencjalnych) beneficjentów określonych w punkcie 2.1.4
2. Wspieranie beneficjentów i wewnętrznych interesariuszy w zakresie realizacji działań i przekazywania wyników projektów finansowanych przez UE
3. Zapewnienie, że wszelkie informacje na temat zaproszeń do składania wniosków dotyczących programu i wyników, jak również pozostałe istotne dane zostaną przekazane jak największej liczbie odbiorców
4. Ułatwienie procesu upowszechniania wiedzy URBACT
5. Zapewnienie skoordynowanego podejścia do działań programowych i promocji, w szczególności koordynacja z działaniami Europejskiej Inicjatywy Miejskiej

Docelowi odbiorcy

1. Potencjalni beneficjenci (jak w punkcie 2.1.4 powyżej)
2. Podmioty polityki spójności: instytucje zarządzające, miasta wdrażające fundusze spójności
3. Multiplikatory: państwa partnerskie, Komisja Europejska (służby komunikacyjne), Europejska Inicjatywa Miejska, Agenda Miejska dla UE, Parlament Europejski, Komitet Regionów, sieci i organizacje europejskie, inne programy Interreg, krajowe lub regionalne punkty kontaktowe, stowarzyszenia miast
4. Podmioty publiczne: Państwa partnerskie, Dyrektoriat Generalny ds. Polityki Regionalnej, podmiot/sekretariat odpowiedzialny za Europejską Inicjatywę Miejską, UDG/DGUM

5. Tematyczne organizacje upowszechniania wiedzy na poziomie europejskim (w tym OECD i UN Habitat)

6. Szersza społeczność miejska, w tym wybrani przedstawiciele

Beneficjenci otrzymają wsparcie w zakresie bezpośredniej komunikacji ze swoją społecznością. Odpowiednie działania w ramach programu również zostaną podane do wiadomości publicznej.

Kanały komunikacyjne

Program będzie wspierał złożoną strategię komunikacyjną na poziomie europejskim, krajowym i lokalnym. Specyfika komunikacji URBACT polega na tym, że niektóre aspekty zostaną opracowane i przekazane przez Europejską Inicjatywę Miejską, podczas gdy inne - przez krajowe punkty kontaktowe, które są jednocześnie odbiorcami docelowymi i kanałami komunikacji. Poniżej przedstawiono niewyczerpujący wykaz głównych kanałów komunikacji, które mogą się zmieniać w trakcie trwania programu:

a) Strona internetowa programu (zgodnie z wymogami art. 46 rozporządzenia (UE) 2021/1060), spełniająca standardowe kryteria dostępności, połączenie z platformą wymiany wiedzy Europejskiej Inicjatywy Miejskiej. Strona internetowa programu będzie połączona z pojedynczym portalem internetowym zapewniającym dostęp do wszystkich programów państwa członkowskiego, zgodnie z wymogiem art. 46 lit. b) RWP.

b) Kanały mediów społecznościowych: na podstawie informacji dostępnych w momencie pisania tekstu, główne kanały to Twitter, Facebook, LinkedIn i Instagram. W szczególności, połączenie różnych mediów społecznościowych może znacząco się zmienić w zależności od nowych osiągnięć w zakresie narzędzi lub profili użytkowników.

c) Stosunki międzyinstytucjonalne i relacje publiczne (public relations), partnerstwa: ustanowienie mechanizmów koordynacji odpowiednich działań i wymiany informacji z kluczowymi interesariuszami i partnerami, w szczególności z sekretariatem Europejskiej Inicjatywy Miejskiej; także z innymi programami

Interreg, takimi jak Espon, Interreg Europa i Interact. Współpraca z pozostałymi organizacjami działającymi w Europie i poza nią w zakresie zrównoważonego rozwoju miast.

d) Wydarzenia: połączenie wydarzeń fizycznych i internetowych, zgodnie z konkretnymi celami, zasięgiem i treścią wydarzenia. Wydarzenia obejmują główne wydarzenia organizowane w ramach programu służące przekazywaniu i wymianie wiedzy (festiwale miejskie), w tym dotyczące operacji o znaczeniu strategicznym, wydarzenia mające na celu budowanie potencjału (uniwersytety letnie/europejskie), szkolenia, seminaria, laboratoria polityczne, specjalne spotkania z partnerami wiodącymi i ekspertami oraz wydarzenia współorganizowane w ramach Europejskiej Inicjatywy Miejskiej. W zestawieniu uwzględniony zostanie również udział w wydarzeniach zewnętrznych, w szczególności w ramach Forum Miast UE (Dyrektoriat Generalny ds. Polityki Regionalnej).

e) Publikacje: materiały drukowane, online i produkcje wideo zgodne z wymogami dotyczącymi reklamy, mające na celu wspieranie działań programowych w zakresie kontaktów zewnętrznych, informacji, przekazywania wiedzy i budowania potencjału, w tym w odniesieniu do operacji o znaczeniu strategicznym. Można również wykorzystać materiały audio (podcasty).

f) Krajowe Punkty URBACT umożliwiają dotarcie do określonych grup docelowych na poziomie lokalnym, w języku lokalnym, i dostosowanie komunikacji URBACT do różnych kontekstów.

Program zapewni, że beneficjenci będą świadomi obowiązków wynikających z art. 50 rozporządzenia (UE) 2021/1060 i będzie wspierał ich realizację.

Zgodnie z art. 48 rozporządzenia (UE) 2021/1060, w ramach programu zostanie wyznaczona osoba ds. komunikacji, która będzie odpowiedzialna za realizację działań w zakresie komunikacji i widoczności programu oraz która będzie ściśle współpracować z krajowym koordynatorem ds. komunikacji we Francji.

Monitorowanie i ocena

W ramach programu zostanie utworzony specjalny pulpit zawierający kluczowe wskaźniki wydajności w celu monitorowania realizacji strategii komunikacyjnej za pomocą różnych wykorzystywanych kanałów. Wskaźniki te obejmują, na przykład, liczbę wnioskodawców (według obszaru geograficznego, wielkości, doświadczenia), liczbę sesji na stronie internetowej, odsetek zadowolenia odbiorców z realizowanych wydarzeń. Dane pozwalające określić wartość początkową i dokonać oceny będą pochodziły z analityki strony internetowej i mediów społecznościowych, ankiet i formularzy zwrotnych oraz statystyk wewnętrznych.

6. Wskazanie wsparcia dla projektów na małą skalę, w tym małych projektów w ramach funduszy małych projektów

Źródło: art. 17 ust. 3 lit. i), art. 24

Nie dotyczy URBACT - projekty na małą skalę nie będą realizowane.

7. Przepisy wykonawcze

7.1. Organy programu

Tabela 9 - Źródło: art. 17 ust. 6 lit. a)

Organy programu	Nazwa instytucji	Osoba kontaktowa	Stanowisko	E-mail
Instytucja Zarządzająca	Agence Nationale pour la Cohésion des Territoires (ANCT)	François-Antoine MARIANI	Directeur général délégué en charge de la Politique de la ville - Adjoint au Directeur général	secretariat-dvcu@anct.gouv.fr

Organy programu	Nazwa instytucji	Osoba kontaktowa	Stanowisko	E-mail
Organ kontrolny	Commission Interministérielle de Coordination des Contrôles des Opérations cofinancées par les Fonds Européens (CICC)	Martine MARIGEAUD	Présidente de la CICC	martine.marigeaud@finances.gouv.fr
Organ, na rzecz którego Komisja ma dokonać płatności	Agence Nationale pour la Cohésion des Territoires	Mickael DEZWARTE	Agent Comptable	Mickael.DEZWARTE@anct.gouv.fr

7.2. Procedura tworzenia wspólnego sekretariatu

Źródło: art. 17 ust. 6 lit. b)

Zgodnie z art. 17 ust. 6 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1059 [EWT], w celu realizacji programu, prace Instytucji Zarządzającej i Komitetu Monitorującego będą wspomagane przez Wspólny Sekretariat.

Wspólny Sekretariat zostaje utworzony po konsultacji z państwem członkowskim/państwem uczestniczącym, na odpowiedzialność Instytucji Zarządzającej i będzie się mieścić w regionie Ile de France/Francja. Dzięki temu, że Wspólny Sekretariat dla URBACT IV będzie się pokrywał ze Wspólnym Sekretariatem dla UIII zostanie zachowana ciągłość w zakresie już zatrudnionego personelu. Przyniesie to kilka korzyściami, między innymi, program zostanie sprawnie uruchomiony, bez większych opóźnień, i będzie mógł korzystać z doświadczenia pracowników zebranego w bieżącym okresie. Każdy dodatkowy proces rekrutacji będzie zgodny z rozporządzeniami UE w zakresie otwartości,

przejrzystości, braku dyskryminacji i równych szans pod względem narodowości i płci.

Wspólny Sekretariat jest finansowany z budżetu pomocy technicznej. Wspólny Sekretariat gwarantuje bezstronność procesu składania wniosków i oceny projektów. Dostarcza również potencjalnym beneficjentom informacji o możliwościach finansowania w ramach programu i pomaga im w wykonywaniu działań.

Na podstawie art. 46 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 2021/1059 [EWT], państwa członkowskie i partnerskie programu postanowiły, że weryfikacja zarządu („kontrola pierwszego stopnia”) nie będzie przeprowadzana przez Instytucję Zarządzającą/Wspólny Sekretariat, ale poprzez wskazanie przez każde państwo członkowskie/partnerskie organy lub osoby odpowiedzialnej za taką weryfikację na jego terytorium.

W przypadku podjęcia przez Komitet Monitorujący decyzji o refundacji części kosztów projektu poprzez uproszczone opcje kosztowe, zgodnie z art. 53 ust. 1 lit. b)-f) rozporządzenia (UE) nr 2021/1060 [RWP], Komitet Monitorujący może w odrębnym postanowieniu podjąć decyzję o alternatywnych ustaleniach dotyczących kontroli pierwszego stopnia (FLC), które zostaną określone w opisie systemu zarządzania i kontroli.

Wspólny Sekretariat, w gestii Instytucji Zarządzającej, zapewnia przestrzeganie zasad E-spójności, zgodnie z art. 32 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1059 oraz załącznikiem XIV do rozporządzenia (UE) 2021/1060. Wykorzystywany system e-spójności będzie taki sam jak ten w poprzednim okresie (system Synergie-CTE). System będzie w pełni funkcjonalny zgodnie z art. 69.8 i załącznikiem XVI od początku okresu trwania programu do końca 2022 roku.

7.3. Podział zobowiązań między państwa uczestniczące i członkowskie oraz, w stosownych przypadkach, państwa trzecie lub partnerskie i kraje i terytoria zamorskie (KTZ), w przypadku korekt finansowych nałożonych przez Instytucję Zarządzającą lub Komisję

Źródło: art. 17 ust. 6 lit. c)

Zmniejszenie i odzyskanie płatności od beneficjentów

Instytucja Zarządzająca zapewnia, że wszelkie błędnie wypłacone kwoty zostaną odzyskane z projektu za pośrednictwem partnera wiodącego. Partnerzy projektu zwrócą partnerowi wiodącemu wszelkie kwoty nienależnie wypłacone. Instytucja Zarządzająca odzyskuje również środki od partnera wiodącego (a partner wiodący od partnera projektu) po rozwiązaniu umowy o dofinansowanie w całości lub w części w oparciu o warunki określone w umowie o dofinansowanie.

Jeżeli partnerowi wiodącemu nie uda się zabezpieczyć zwrotu środków od innego partnera projektu lub jeżeli instytucji zarządzającej nie uda się zabezpieczyć zwrotu środków od beneficjenta wiodącego lub jedyne go beneficjenta, państwo członkowskie UE lub państwo trzecie, na którego terytorium zarejestrowany jest dany beneficjent, dokona zwrotu środków instytucji zarządzającej w oparciu o art. 52 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 2021/1059 [EWT]. Zgodnie z art. 52 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 2021/1059 [EWT], „gdy państwo członkowskie lub państwo trzecie zwróciło instytucji zarządzającej wszelkie kwoty nienależnie wypłacone partnerowi, może ono kontynuować lub rozpocząć procedurę odzyskiwania środków wobec tego partnera zgodnie ze swoim prawem krajowym”. Szczegółowe informacje dotyczące procedury odzyskiwania zostaną zawarte w opisie systemu zarządzania i kontroli, który należy ustanowić zgodnie z art. 69 rozporządzenia (UE) nr 2021/1060 [RWP].

Instytucja Zarządzająca odpowiada za zwrot określonych kwot do budżetu ogólnego Unii zgodnie z podziałem zobowiązań między uczestniczące państwa członkowskie i państwa trzecie, jak wskazano w programie współpracy i w art. 52 rozporządzenia (UE) nr 2021/1059 [EWT].

W odniesieniu do korekt finansowych nałożonych przez Instytucję Zarządzającą lub Komisję na podstawie art. 103 i 104 rozporządzenia (UE) nr 2021/1060 [RWP], skutki finansowe dla państw członkowskich UE zostały określone w sekcji „zobowiązania i nieprawidłowości” poniżej. Każda związana z tym wymiana korespondencji pomiędzy Komisją a państwem członkowskim UE musi być przekazywana do Instytucji Zarządzającej/Wspólnego

Sekretariatu. Instytucja Zarządzająca/Wspólny Sekretariat poinformuje organ księgowy i organ kontrolny/grupę biegłych rewidentów, w stosownych przypadkach.

Zobowiązania i nieprawidłowości

Państwo członkowskie, państwo partnerskie lub państwo trzecie ponosi odpowiedzialność w związku z wykorzystaniem programu EFRR, funduszy norweskich i szwajcarskich oraz funduszy państw trzecich w następujący sposób:

- W przypadku wydatków związanych z projektem, przyznanych partnerom projektu zlokalizowanym na jego terytorium, odpowiedzialność ponosi indywidualnie każde państwo członkowskie, państwo partnerskie lub państwo trzecie.
- W przypadku nieprawidłowości systemowej lub korekty finansowej (wykonanej przez organy programu lub Komisję), państwo członkowskie UE ponosi skutki finansowe proporcjonalnie do odpowiedniej nieprawidłowości wykrytej na terytorium danego państwa członkowskiego. Jeżeli nieprawidłowości systemowej lub korekty finansowej nie można powiązać z konkretnym terytorium państwa członkowskiego UE, państwo członkowskie ponosi odpowiedzialność proporcjonalnie do wkładu EFRR wypłaconego odpowiednim krajowym partnerom projektu zaangażowanym w realizację programu.
- W przypadku wydatków na pomoc techniczną (obliczanych jako stawka ryczałtowa zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) nr 2021/1059 [EWT]), powyższe zasady dotyczące odpowiedzialności, które mają zastosowanie wobec wydatków związanych z projektem oraz nieprawidłowości systemowych / korekt finansowych mogą być również stosowane do korekt pomocy technicznej, jako że bezpośrednio wynikają z korekt związanych z wydatkami projektowymi.
- Jeżeli Instytucja Zarządzająca/Wspólny Sekretariat, organ księgowy, którekolwiek państwo członkowskie UE, państwo partnerskie lub państwo trzecie poweźmie wiedzę o

jakichkolwiek nieprawidłowościach, ma obowiązek bezzwłocznie poinformować odpowiedzialne państwo członkowskie UE, państwo partnerskie lub państwo trzecie oraz Instytucję Zarządzającą/Wspólny Sekretariat. Instytucja Zarządzająca/Wspólny Sekretariat zapewni przekazanie informacji odpowiedzialnemu państwu członkowskiemu UE, państwu partnerskiemu lub państwu trzeciemu (jeśli nie zostało jeszcze bezpośrednio poinformowane), organowi rachunkowemu i organowi kontrolnemu lub grupie biegłych rewidentów, w stosownych przypadkach.

- Zgodnie z załącznikiem XII, o którym mowa w art. 69 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) nr 2021/1060 [RWP], każde państwo członkowskie UE jest odpowiedzialne za zgłaszanie Komisji i jednocześnie Instytucji Zarządzającej wszelkich nieprawidłowości po stronie beneficjentów znajdujących się na terytorium takiego państwa członkowskiego. Każde państwo członkowskie UE poinformuje Komisję oraz Instytucję Zarządzającą o wszelkich postępach w powiązanych postępowaniach administracyjnych i prawnych. Instytucja Zarządzająca zapewni przekazywanie informacji organowi księgowemu i organowi kontrolnemu.
- Jeżeli państwo członkowskie, państwo partnerskie lub państwo trzecie nie wypełnia swoich obowiązków wynikających z tych przepisów, Instytucja Zarządzająca może zawiesić świadczenie usług na rzecz wnioskodawców/partnerów projektu zlokalizowanych na terytorium takiego państwa członkowskiego, państwa partnerskiego lub państwa trzeciego. Instytucja Zarządzająca wyśle pismo do danego państwa członkowskiego/państwa partnerskiego/kraju trzeciego z prośbą o wykonanie obowiązków w ciągu 3 miesięcy. Jeśli odpowiedź danego państwa członkowskiego/państwa partnerskiego/kraju trzeciego nie jest zgodna ze zobowiązaniami, wówczas Instytucja Zarządzająca zaproponuje umieszczenie tej sprawy w porządku obrad Komitetu Monitorującego w celu jej omówienia i podjęcia decyzji.

W przypadku programu URBACT, prace organu kontrolnego wspiera grupa biegłych rewidentów, w skład której wchodzi przedstawiciel

każdego państwa członkowskiego zgodnie z art. 48 rozporządzenia UE 2021/1059 (INTERREG).

W razie potrzeby, w porozumieniu z krajem beneficjentem w ramach IPA III, należy określić specjalne przepisy dotyczące zobowiązań.

---

8. Stosowanie kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek zryczałtowanych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Źródło: Artykuły 94 i 95 rozporządzenia (UE) 2021/1060 (RWP)

Tabela 10 - Stosowanie kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek zryczałtowanych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Zamierzone zastosowanie art. 94 i 95 RWP	Tak	Nie
Od momentu przyjęcia, program zakładał zwrot wkładu unijnego na podstawie kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych i stawek zryczałtowanych w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 RWP	☐	☒
Od momentu przyjęcia, program będzie zakładał zwrot wkładu unijnego w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 RWP	☐	☒

Załącznik 1

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusze	Cel szczegółowy	Szacowana część całkowitego przydziału finansowego w ramach priorytetu, w przypadku której zastosowanie nie będzie miało opcja kosztów uproszczonych w %	Typ(-y) operacji objętych ubezpieczeniem		Wskaźnik uruchamiający zwrot kosztów		Jednostka miary dla wskaźnika uruchamiającego zwrot kosztów	Rodzaj wariantu kosztów uproszczonych (standardowa skala kosztów w jednostkowych, kwoty ryczałtowe lub stawki stałe)	Kwota (EUR) lub odsetek (w przypadku stawek jednolitych) opcji kosztów uproszczonych
				Kod(1)	Opis	Kod(2)	Opis			

(1) Dotyczy kodu wymiaru pola interwencji w tabeli 1 w załączniku 1 RWP

(2) Dotyczy kodu wspólnego wskaźnika, jeśli ma zastosowanie

Załącznik 2

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusze	Cel szczegółowy	Kwota objęta finansowaniem niepowiązanym z kosztami	Typ(-y) operacji objętych ubezpieczeniem		Warunki, które muszą zostać spełnione/wyniki, które muszą zostać osiągnięte, aby Komisja mogła dokonać zwrotu kosztów	Wskaźnik		Jednostka miary dla warunków, które mają być spełnione/wyników, które mają być osiągnięte, aby Komisja mogła dokonać zwrotu kosztów	Przewidywana metoda zwrotu kosztów stosowana do zwrotu kosztów przez beneficjentów lub beneficjentów
				Kod(1)	Opis		Kod(2)	Opis		

(1) Dotyczy kodu wymiaru pola interwencji w tabeli 1, załącznik 1 RWP i załącznik 4 regulacji EFAF.

(2) Dotyczy kodu wspólnego wskaźnika, jeśli ma zastosowanie.

Załącznik 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem - art. 22 ust. 3 RWP

Program URBACT IV odpowiada na potrzeby władz miejskich w zakresie projektowania i wdrażania strategii i planów zrównoważonego rozwoju miast, zgodnie ze zintegrowanym, partycypacyjnym i opartym na danej lokalizacji podejściem, powielając dobre praktyki i projektując plany inwestycyjne dla innowacyjnych działań miejskich.

Program URBACT będzie sprzyjał budowaniu potencjału instytucjonalnego miast potrzebnego do wdrażania strategii terytorialnych, przyczyni się również bezpośrednio do realizacji PO5. Wszystkie operacje wspierane przez program przyczynią się do osiągnięcia tego celu i będą miały znaczenie strategiczne. Jednakże głównym działaniem programu URBACT jest tworzenie transgranicznych sieci zdobywania i wymiany wiedzy i, jako takie, działanie to oraz 80 planowanych operacji uważa się za operacje o znaczeniu strategicznym (art. 22 ust. 3 RWP).

Transgraniczne sieci mają na celu poprawę zdolności miast europejskich do współtworzenia i wdrażania zintegrowanych planów działania związanych ze wspólnymi wyzwaniami w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, do przekazywania ustalonych dobrych praktyk miejskich oraz do opracowywania planów inwestycyjnych w celu powielania elementów innowacyjnych działań miejskich. Łącznie planowane jest ustanowienie 80 takich sieci.

Każdemu zaproszeniu do sieci będzie towarzyszyła dedykowana kampania komunikacyjna. Wyniki zakończonych sieci będą przedmiotem szczególnych działań komunikacyjnych w ramach programu. Każda sieć ma dedykowane miejsce na oficjalnej stronie URBACT, co zwiększa widoczność tych strategicznie ważnych działań.

DOKUMENTY

Tytuł dokumentu	Typ dokumentu	Data dokumentu	Odniesienie lokalne	Odniesienie do Komisji	Pliki	Data wysłania	Wysłano przez
Programme snapshot	Obraz danych przed	24 maja 2022 r.		Ares(2022) 3913002	Programme_snapshot_2021TC16FFIR001_1.1_en.pdf	24 maja 2022 r.	BARILLE, Jeanne

2021TC16FF IR001 1.1	wysłani em						
-------------------------	---------------	--	--	--	--	--	--

